

PREDLOG

ZAKON O MEDNARODNEM RAZVOJNEM SODELOVANJU IN HUMANITARNI POMOČI REPUBLIKE SLOVENIJE (ZMRSH^P)

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Republika Slovenija je že pred več kot desetletjem prešla v krog najrazvitejših držav, ki skladno s sprejetimi zavezami znotraj Organizacije združenih narodov (v nadaljevanju OZN), z zagotavljanjem mednarodne razvojne pomoči prevzemajo svoj del odgovornosti za zmanjševanje razlik med razvitimi in nerazvitimi državami in skladnejši razvoj v svetu. S tem prehodom je morala Republika Slovenija prevzeti tudi mednarodno uveljavljene standarde na področju dodeljevanja uradne razvojne pomoči. Pri tem mora upoštevati ustrezno metodologijo in smernice Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (*Organisation for Economic Co-operation and Development*, v nadaljevanju OECD) in njenega Odbora za razvojno pomoč (*Development Assistance Committee*, v nadaljevanju OECD DAC). Smernice in standarde so dolžne upoštevati vse najrazvitejše države. Predvsem se uporabljajo za poročanje držav in drugih akterjev o uradni razvojni pomoči, drugih uradnih tokovih in zasebnih tokovih.

Uradna razvojna pomoč in drugi uradni tokovi skupaj sestavljajo področje mednarodnega razvojnega sodelovanja. Pod uradno razvojno pomoč štejemo tiste tokove v države v razvoju, ki izpolnjujejo naslednja merila:

- njihov vir je javni sektor;
- njihov glavni namen je spodbujanje trajnostnega razvoja in blaginje;
- dani so nepovratno ali dosegajo prag ugodnosti oziroma koncesionalnosti, kot ga določa OECD DAC.

Pod druge uradne tokove štejemo tokove v države v razvoju, ki izvirajo iz javnega sektorja in ne dosegajo meril za uvrstitev v uradno razvojno pomoč, ker niso prvenstveno usmerjeni v razvoj ali pa ne dosegajo praga ugodnosti oz. koncesionalnosti kot ga za uradno razvojno pomoč določa OECD DAC.

Republika Slovenija je po kriterijih OECD DAC leta 2015 namenila 0,15 % svojega bruto nacionalnega dohodka (v nadaljevanju BND) za uradno razvojno pomoč. Ob pripravi veljavnega Zakona o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije (v nadaljevanju: ZMRS)¹, leta 2005, je Republika Slovenija za uradno razvojno pomoč namenila 0,1 % BND².

¹ Uradni list RS, št. 70/06

² Leta 2015 je bilo za razvojno pomoč namenjenih 57,09 milijonov EUR, leta 2004 pa cca. 4 milijarde SIT (cca. 16,6 milijona EUR).

Evropska unija (v nadaljevanju EU) in njene države članice so se na Konferenci združenih narodov o financiranju za razvoj leta 2002 v Monterreyu zavezale, da bodo do leta 2006 namenile vsaj 0,33 % svojih BND za financiranje uradne razvojne pomoči, v skladu z metodologijo in definicijo uradne razvojne pomoči, ki se oblikuje znotraj OECD DAC. Po širitvi EU leta 2004 so bile tudi nove države članice, v okviru sprejetih obvez, dolžne prevzeti obstoječe prioritete EU na področju politike mednarodne razvojne in humanitarne pomoči ter, skladno s sprejetimi sklepi Evropskega sveta in Sveta EU za splošne in zunanje zadeve, postopoma tudi povečevati delež svojega BND namenjenega za uradno razvojno pomoč. Skladno s predlogom Evropske komisije je bil na zasedanju Evropskega sveta in Sveta EU za splošne in zunanje zadeve maja 2005 sprejet predlog, da nove države članice EU, do leta 2010, namenijo vsaj 0,17 % svojih BND za uradno razvojno pomoč.

Na zasedanju Sveta EU za zunanje zadeve v sestavi ministrov za razvojno sodelovanje leta 2015 so bili sprejeti sklepi Sveta EU o globalnem partnerstvu za izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj po letu 2015, s katerimi so EU in njene države članice obnovile kolektivno zavezo EU za doseg cilja 0,70 % BND za uradno razvojno pomoč do leta 2030. Države, ki so postale članice EU pred letom 2002, so sprejele individualno zavezo, da bodo v časovnem okviru agende ohranile oziroma dosegle cilj 0,70 % BND za uradno razvojno pomoč, medtem, ko so se države, ki so postale članice EU po letu 2002, zavezale, da si bodo v istem časovnem obdobju prizadevale povečati uradno razvojno pomoč na 0,33 % BND.

Mednarodno razvojno sodelovanje ni ustavna kategorija, ima pa svojo podlago v več mednarodnih aktih in aktih EU. Eden najpomembnejših dokumentov na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja je bil sprejet na Vrhu OZN o trajnostnem razvoju 25. septembra 2015, kjer je mednarodna skupnost sprejela Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030³ (v nadaljevanju: Agenda 2030), ki je nadomestila Deklaracijo tisočletja iz leta 2000, ki je do tedaj določala cilje mednarodnega razvojnega sodelovanja na globalni ravni. V prihodnosti bodo na mednarodno razvojno sodelovanje pomembno vplivale tudi določbe Pariškega podnebne sporazuma, ki prične učinkovati z letom 2020⁴.

Na ravni EU je najpomembnejši akt, ki opredeljuje mednarodno razvojno sodelovanje in tudi humanitarne pomoči Lizbonska pogodba⁵, ki ju uvršča med sklope zunanjega delovanja EU. Sklicujoč se na določila Lizbonske pogodbe glede razvojnega sodelovanja je Evropska komisija oblikovala Agendo za spremembe⁶, ki jo je z resolucijo podprl tudi Evropski parlament. Nadalje je okvir razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči v EU natančneje določen v Evropskem soglasju o razvoju⁷ in Evropskem soglasju o humanitarni pomoči⁸. Ta dva akta določata skupen politični okvir EU za Evropsko komisijo in države članice na področju razvoja in humanitarne pomoči.

Na podlagi veljavnega ZMRS je bila leta 2008 sprejeta Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije za obdobje do leta 2015 (v nadaljevanju: resolucija)⁹, ki kot strateški dokument ureja cilje in načela slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja. V pripravi je nova Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju do leta 2030, ki smiselno upošteva globalni kontekst zgoraj navedenih mednarodnih in regionalnih aktov in kontekst nacionalnih dokumentov, kot sta Strateški dokument zunanje politike Republike Slovenije¹⁰ in Deklaracija o zunanji politiki Republike

³ http://www.mzz.gov.si/fileadmin/pageuploads/Zunanja_politika/ZDH/Politike_MRS/SDG/Spremenimo_svet_-_Agenda_za_trajnostni_razvoj_2030.doc

⁴ http://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf

⁵ Uradni list EU C 326, 26/10/2012 str. 0001 – 0390 (1. in 3. poglavje III. naslova Lizbonske pogodbe).

⁶ <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2011/SL/1-2011-637-SL-F1-1.Pdf>

⁷ Skupna izjava Sveta in predstavnikov vlad držav članic v okviru Sveta ter Evropskega parlamenta in Komisije o razvojni politiki Evropske unije - Evropsko soglasje o razvoju, Uradni list EU 2006/C 46/01

⁸ Skupna izjava Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, Evropskega parlamenta in Evropske komisije - Evropsko soglasje o humanitarni pomoči, Uradni list EU 2008/C 25/01

⁹ Uradni list RS, št. 73/08

¹⁰ Slovenija: varna, uspešna in v svetu spoštovana;

http://www.mzz.gov.si/fileadmin/pageuploads/foto/1507/STRATESKI_DOKUMENT_-_KONCNO_-_PDF.pdf

Slovenije¹¹. V obzir so vzeti tudi nacionalni dokumenti v pripravi, kot je osnutek Vizije Slovenije 2050¹² ter področnih strategij, kot je osnutek Strategije prehoda Slovenije v nizkoogljično družbo do leta 2050¹³. Pri pripravljanju nove resolucije je bilo ugotovljeno, da je potrebno prilagoditi zakon, ki ureja mednarodno razvojno sodelovanje širšemu mednarodnemu in regionalnemu političnemu okviru, ki mu je zavezana Republika Slovenija, in spremembam (prihajajočih) nacionalnih strateških usmeritev.

Veljavni ZMRS je nastajal v obdobju ko je Slovenija šele začela z izvajanjem mednarodnega razvojnega sodelovanja in temelji na vidikih in spoznanjih o načrtovanju in izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki so bili takrat še v povojih. Desetletne izkušnje delovanja na tem področju so pripeljale do novih spoznanj, pri čemer so izvajalci zakona sodelovali tudi pri pripravi sorodnih pravnih podlag znotraj EU in pridobili tudi izkušnje pri načrtovanju in izvajanju pomoči, ki jo financirajo EU in njene države članice. Republika Slovenija je prav tako postala članica odbora OECD DAC kjer je pridobila izkušnje in spoznala dobre prakse na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja na globalni ravni.

Od svoje uveljavitve leta 2006 ZMRS ni bil nikoli noveliran, vendar so izkušnje, revizije (državnih organov, revizijskih družb, OECD) in uveljavitev novih aktov na mednarodni ravni pokazale potrebo po globlji spremembi obstoječe zakonodaje, ki bo odpravila pomanjkljivosti in omogočala lažje in bolj učinkovito izvajanje mednarodne razvojne pomoči. Pri pripravi predloga zakona so bila tako upoštevana priporočila, ki jih je v svojih vzajemnem pregledu (*peer review*) leta 2011 in podal OECD DAC¹⁴ in priporočila, ki izhajajo iz neodvisne revizije učinkovitosti delovanja ustanov, ki jih je soustanovila Vlada RS.

Računsko sodišče Republike Slovenije je priporočila podalo po reviziji učinkovitost sistema mednarodnega razvojnega sodelovanja¹⁵. Priporočila so izpostavila določene vrzeli veljavnega pravnega okvirja. Glavni akt strateškega načrtovanja je sicer zgoraj omenjena resolucija, vendar Računsko sodišče v svojem revizijskem poročilu priporoča sprejem ustrezne strategije izvajanja resolucije za področje mednarodnega razvojnega sodelovanja in pripravo izvedbenih načrtov za prednostna vsebinska področja in geografska območja. Obstoječa zakonodaja ta trenutek ne predvideva sprejemanja aktov podrejenih resoluciji.

Računsko sodišče v revizijskem poročilu priporoča tudi opredelitev pojmov uporabljenih v zakonu. Veljavni ZMRS namreč ne ločuje med: razvojnim sodelovanjem, ki pomeni vse aktivnosti, ki vplivajo na razvitost držav in uradno razvojno pomočjo kot statistično kategorijo ter humanitarno in post-konfliktno pomočjo. Prav tako ni poenotena terminologija v zakonu s terminologijo, ki je uporabljena v (mednarodni) praksi.

Revizijsko poročilo Računskega sodišča navaja, da med posameznimi vključenimi institucijami oziroma delovnimi telesi (nacionalni koordinator, strateški svet, medresorsko koordinacijsko skupino), ki skrbijo za skladnost politik za razvoj in strokovne rešitve izvajanja razvojnega sodelovanja, pristojnosti in odgovornosti niso natančno razmejene, prav tako naloge teh institucij in delovnih teles niso določno opredeljene.

Računsko sodišče prav tako ugotavlja, da postopek dodeljevanja sredstev pri ustanovah ni vnaprej predpisan. Vnaprej nista določena vsebina programa dela in rok za predložitev ministrstvu. Prav tako

¹¹ DeZPRS (Uradni list RS, št. 53/15)

¹² http://www.svrk.gov.si/fileadmin/svrk.gov.si/pageuploads/Strategija_razvoja_Slovenije/Osnutek_vizije_Slovenije_2050_1.2.pdf

¹³ http://www.arhiv.svps.gov.si/fileadmin/svps.gov.si/pageuploads/strat_12/Strategija_prehoda_v_NOD_2_osnutek_1.pdf

¹⁴ OECD DAC Special review of Slovenia(2011); <https://www.oecd.org/dac/peer-reviews/50110911.pdf>

¹⁵ Revizijsko poročilo: Učinkovitost sistema mednarodnega razvojnega sodelovanja; [http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf//K414588D34FC6FEC8C12578E1004868F1/\\$file/MRP_RS_SP05-09_porocilo.pdf](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf//K414588D34FC6FEC8C12578E1004868F1/$file/MRP_RS_SP05-09_porocilo.pdf)

ni določeno, na kakšen način ustanove predložijo programe dela. Ministrstva nimajo izdelanih meril za presojo ustreznosti programa dela in tudi ne meril za dodeljevanje sredstev.

Po oceni Računskega sodišča je potrebno cilje mednarodnega razvojnega sodelovanja ovrednotiti, tako da bodo jasni, merljivi, časovno opredeljeni in usklajeni z dokumenti dolgoročnega načrtovanja. V veljavni ureditvi so cilji in načela urejeni v resoluciji, s tem da cilji ne ločujejo med cilji mednarodnega razvojnega sodelovanja in cilji humanitarne pomoči. Humanitarna pomoč sicer je del mednarodnega razvojnega sodelovanja vendar se bistveno razlikujeta v namembnosti in ciljih, ki so pri humanitarni pomoči reševanje človeških življenj, preprečevanje in lajšanje trpljenja ter ohranjanje človekovega dostojanstva.

Veljavni zakon je zelo skop pri načrtovanju (predvsem postopkih načrtovanja) porabe proračunskih sredstev za mednarodno razvojno sodelovanje za proračunske uporabnike, ki izvajajo mednarodno razvojno sodelovanje. Letno načrtovanje razvojnih sredstev, bi morale predstavljati vhodni element za pripravo finančnih načrtov posameznih ministrstev. Faza identifikacije in predpriprava projektov ali programov, ki vključuje zbiranje informacij, raziskave ter študije izvedljivosti bi morale biti opravljene že v času priprave okvirnega programa.

Veljavna zakonodaja ne omogoča hitrega odziva Republike Slovenije v obliki izvedbe bilateralnih projektov v primeru humanitarnih kriz. Trenutno Republika Slovenija lahko zagotovi pomoč v obliki prispevka preko mednarodne organizacije ali v obliki projektov nevladnih organizacij na terenu. Pri tem je izbor nevladne organizacije predmet dolgotrajnega javnega razpisa. Takšna oblika ureditve omejuje načine odziva v humanitarnih krizah, ko je potreben takojšen odziv. Veljavna ureditev tako omogoča le odziv v obliki izvedbe projektov v fazi rekonstrukcije in rehabilitacije.

ZMRS prav tako ne omogoča produktivnega sodelovanja z zasebnim sektorjem. Veljavni zakon ga sicer omogoča, vendar le na neprofiten način. Uredba, ki jo predvideva ZMRS in bi natančneje predpisala pogoje in načine vključevanja gospodarskih družb v mednarodno razvojno sodelovanje nikoli ni bila izdana. Zaradi teh dejstev je po trenutni pravni podlagi nemogoče motivirati zasebni sektor za vključevanje v mednarodno razvojno sodelovanje na način kot ga poznajo druge države EU. Evropska Komisija je v svojem sporočilu "Razvojni program po letu 2015: celosten in integriran pristop k financiranju ukrepov za izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj"¹⁶ pozvala, da se zasebni sektor in organizirana civilna družba vključita v predlagano razpravo o celostnem pristopu k financiranju. Prav tako Akcijska agenda iz Adis Abebe kot sestavni del Agende 2030 pripoznava potrebo po znatni mobilizaciji dodatnih virov za spodbujanje trajnostnega razvoja in pomemben potencial zasebnega sektorja pri tem.

Na koncu velja omeniti še, da veljavni zakon ureja predvsem področje financiranja, načrtovanja in izvajanja mednarodne razvojne pomoči, vendar zapostavlja področja, ki so za celoviti sistem razvojnega sodelovanja enako pomembna, kot področje ocene oziroma ovrednotenja MRS in zunanje evalvacije posameznih programov/projektov.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE

2.1 Cilji

Predlog zakona zasleduje naslednje cilje:

- bolj učinkovito izvajanje pristojnosti,
- optimizacija poslovanja,

¹⁶ COM(2013) 531 final, 16. julij 2013.

- mobilizacija zasebnih finančnih tokov,
- večja fleksibilnost pri opravljanju dela,
- večja transparentnost poslovanja in izvajanja projektov.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na naslednjih načelih:

- načelo učinkovitega opravljanja pristojnosti,
- načelo preglednosti delovanja izvajalcev mednarodnega razvojnega sodelovanja,
- načelo krepitev sodelovanja organov pri načrtovanju in izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja,
- načelo notranjega in zunanjega nadzora poslovanja,
- načela razvojnega sodelovanja,
- načela humanitarne pomoči.

2.3 Poglavitne rešitve

Temeljne rešitve so povzete v naslednjih sklopih:

- Regulacija humanitarne pomoči

V teku priprave osnutka veljavnega zakona je bilo ugotovljeno, da bi bilo s strokovnega in vsebinskega vidika bolje, če se razvojna in nujna humanitarna problematika obravnava v ločenih normativnih aktih. Akt, ki bi ločeno obravnaval humanitarno pomoč nikoli ni bil sprejet.

Humanitarna pomoč je del mednarodnega razvojnega sodelovanja, predlog zakona zato določno umešča humanitarno pomoč v sistem mednarodnega razvojnega sodelovanja in ji določa lastne cilje znotraj tega sistema.

- Okvirni program

Veljavni zakon neenotno opredeljuje način in obseg načrtovanja sredstev za mednarodno razvojno sodelovanje.

Predlog zakona zato uvaja okvirni program, ki ga vlada sprejme na predlog nacionalnega koordinatorja. Zakon na ta način ureja uveljavljeno prakso priprave okvirnih programov, v kateri nacionalni koordinator na podlagi podatkov ostalih deležnikov pripravi in uskladi načrtovana in predvidena finančna sredstva za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja. Okvirni program omogoča fleksibilen in pregleden način načrtovanja sredstev za večletno obdobje, ki je usklajeno na nacionalni ravni.

Poleg tega se zaradi izrecne vključitve humanitarne pomoči v področje urejanja predloga zakona v okvirnem programu načrtuje tudi sredstva za humanitarno pomoč, in sicer za primere nujne pomoči, humanitarne pomoči po krizah, vključno s programi rekonstrukcije in rehabilitacije ter aktivnostmi za zmanjšanje ranljivosti in tveganja za krize, preventivno delovanje ter krepitev odpornosti. To pomeni, da vladi za navedeno, vključno z vnaprej predvidenimi prispevki za nujno pomoč preko mednarodnih organizacij v primeru dlje časa trajajočih kriz ne bo potrebno sprejemati sklepov o dodelitvi humanitarne pomoči, odziv Republike Slovenije bo tako lahko hitrejši in bolj učinkovit.

- Vključevanje zasebnega sektorja

Veljavni zakon sicer predvideva vključitev gospodarskih družb v izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, kar je ohranil tudi osnutek novega zakona, s pomembno spremembo. S predlogom zakona se omogoča sodelovanje zasebnega sektorja, ki je lahko tudi profitno. To bo omogočilo večjo motivacijo zasebnega sektorja za vključevanje v projekte mednarodnega razvojnega sodelovanja. Zasebni sektor namreč razpolaga z viri, ki doslej v slovenskem mednarodnem razvojnem sodelovanju še niso bili mobilizirani.

Za zasebni sektor so države v razvoju atraktivno naraščajoče tržišče za naložbe, proizvodnjo in trgovino. Akcijska agenda iz Adis Abebe, sprejeta na konferenci OZN o financiranju za razvoj julija 2015, vključuje načine in sredstva implementacije Agende 2030, ki bodo poleg finančnih vidikov (domače in mednarodno javno financiranje, vključno z uradno razvojno pomočjo) vključevali tudi druge politike in ukrepe, kot so: krepitev skladnosti politik za trajnostni razvoj, stimulacija pravičnejše trgovine, rešitve, ki jih generira povezava med znanostjo, tehnologijo in inovacijami, finance in angažma zasebnega sektorja ter razvoj zmogljivosti in strokovnih znanj. Novo partnerstvo med državami in ostalimi akterji, vključno z zasebnim sektorjem in civilno družbo, bo ključnega pomena za uresničitev transformacijskih razvojnih učinkov nove agende v praksi.

Sprememba, h kateri pozivajo Akcijska agenda iz Adis Abebe, Agenda 2030 in Pariški podnebni sporazum, zahteva stimuliranje naložb zasebnega sektorja in izmenjavo/transfer novih zelenih tehnologij, kar spodbuja trajnostno rast in delovna mesta ter zagotavlja boljše življenjske pogoje v državah v razvoju. V tem kontekstu pridobiva na pomenu vključevanje zasebnega sektorja v mednarodno razvojno sodelovanje, saj podjetja prispevajo h gospodarski rasti, zagotavljajo delovna mesta in sodijo med ključne dejavnike razvoja ter boja proti revščini.

- Strateško partnerstvo

Predlog zakona prinaša pravno podlago za sklepanje večletnih strateških partnerstev med proračunskimi uporabniki, ki delujejo na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja in izbranimi partnerji. Učinkovita poraba proračunskih sredstev, namenjenih uradni razvojni pomoči, terja vzpostavitev pravne podlage, ki bo ustrezala razpoložljivemu obsegu sredstev za namen razvojne pomoči in bo hkrati v skladu s standardi EU in OECD. Izvajanje razvojne pomoči Slovenije mora zagotavljati, da bodo javna sredstva uporabljena učinkovito, pregledno in namensko ter na način, ki bo v čim večji meri izpolnil cilje slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja, pri čemer mora spoštovati tudi načelo organizacijske racionalnosti. Slednje pomeni, da mora temeljiti na že obstoječih institucijah, ki pa jih je treba povezati in z njimi vzpostaviti lažje sodelovanje kot do sedaj, česar obstoječa ureditev ne omogoča.

Strateška partnerstva so na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja izjemnega pomena, saj omogočajo tesno dolgoročno sodelovanje med proračunskim uporabnikom in izvajalci, ki so opredeljeni kot partnerji v 9. členu predloga zakona, ter povečujejo učinkovitost mednarodne razvojne in humanitarne pomoči. Strateška partnerstva se sklepajo pod določenimi pogoji na podlagi javnih razpisov za določeno obdobje ter prioritarno vsebinsko področje in/ali geografsko območje mednarodnega razvojnega sodelovanja. Predlog zakona se zgleduje po ureditvi, kot jo poznajo nekatere druge države članice EU, npr. Finska, Švedska in Avstrija. Idejo o strateškem partnerstvu z izvajalci, oziroma oblikovanju seznama preverjenih izvajalcev (tako ureditev uporablja EU), ki bi v izbranem finančnem obdobju omogočala neposredno sklepanje pogodb o financiranju je možno vpeljati zgolj s spremembami zakona. To bi omogočilo hitro in učinkovito izvedbo pomoči, ki je v primeru humanitarnih odzivov še posebej pomembna.

- Vključevanje v večstranske projekte

Predlog zakona predvideva sodelovanje z drugimi partnerji v partnerskih državah in ustvarja pravno podlago za skupno in deljeno financiranje programov in projektov z drugimi partnerji.

Prednost določbe (drugi odstavek 11. člena predloga zakona) je predvsem v večjem učinku porabljenih sredstev in preprečitvi podvajanja podobnih projektov mednarodnega razvojnega sodelovanja na mednarodni in regionalni ravni. Z novo pravno podlago se bo mogoče, pod določenimi pogoji (na primer izvedba javnega razpisa s strani tujega donatorja), vključiti v obstoječe projekte, ki se že izvajajo v partnerskih državah.

- Ustanove, ki jih je ustanovila Republika Slovenija

Predlog zakona uvaža sistem ureditve sodelovanja z ustanovami, ki jih je ustanovila Republika Slovenija, kot je npr. Center za evropsko prihodnost (CEP) ali ITF Ustanova za krepitev človekove varnosti, katerih delovanje sloni predvsem na znanju in izkušnjah, ki jih imajo javni uslužbenci.

Predlog zakona prinaša pravno podlago za sodelovanje ministrstev z ustanovami, tako, da bo omogočena napotitev javnih uslužbencev v predmetne ustanove za namene izvajanja projektov razvojnega sodelovanja. Predlog zakona tako omogoča državnim organom ali drugim organom, da skladno z zakonom, ki ureja napotitev oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije, napotijo svojega uslužbenca pod enakimi pogoji tudi v te ustanove.

Z novim členom, ki ureja ustanove, bo omogočena sistemska rešitev glede financiranja teh ustanov, poleg tega bodo odslej te ustanove jasno umeščene v slovenski okvir mednarodnega razvojnega sodelovanja.

- Večstranske pogodbe

Predlog zakona prinaša tudi možnost večstranskega sklepanja pogodb za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, tako pri pogodbah o financiranju, ki jih pozna že veljavni zakon, kot pri pogodbah o strateškem partnerstvu, ki jih uvaža predlog zakona.

Taka ureditev bo omogočila kombiniranje virov in znanj zasebnega sektorja in nevladnih organizacij v projektih mednarodnega razvojnega sodelovanja. S tem se prinaša možnost tristranega sodelovanja (proračunski uporabnik - zasebni sektor - nevladne organizacije), kot jo poznata ureditvi Danske in Švedske.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Republika Slovenija se je zavezala, da bo do leta 2030 za uradno razvojno pomoč namenila 0,33% BND. Po obdobju izrazite rasti v obdobju od leta 2004 do leta 2009, s trendom, ki je napovedoval doseg cilja 0,17 % BND za uradno razvojno pomoč do leta 2010, je zaradi globalne gospodarske in finančne krize sledil občuten padec obsega uradne razvojne pomoči. Od leta 2010 do 2014 je nato ta ostajala razmeroma stabilna z majhno nominalno rastjo. Leta 2015 je bil zabeležen znaten porast, vendar še vedno premajhen, da bi ob koncu obdobja izvajanja Resolucije 2015 in zaključnega leta razvojnih ciljev tisočletja Republika Slovenija dosegla svoje mednarodne zaveze. Zaradi javnofinančne konsolidacije, ki jo zahtevata evropski Pakt za stabilnost in rast in Zakon o fiskalnem pravilu, ki predvideva srednjeročno uravnoteženje prihodkov in izdatkov proračuna države oz. strukturni presežek proračuna, je v naslednjem srednjeročnem obdobju predvidena zmerna nominalna rast uradne razvojne pomoči. Zavezo za doseganje ciljev so države članice EU sprejele v okviru priprav na konferenco o financiranju za razvoj v Adis Abebi leta 2015 s sklepom Sveta EU o novem

globalnem partnerstvu za izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj po letu 2015. Načrtovano je, da bo dogovor o načinu in dinamiki postopnega povečevanja deleža BND za uradno razvojno pomoč z namenom doseganja zavez do leta 2030 v višini 0,33% BND, v letu 2017 sprejet na ravni vlade s sprejetjem akcijskega načrta, ki ga bo pripravilo Ministrstvo za zunanje zadeve v sodelovanju z Ministrstvom za finance.

Leta 2015 je Republika Slovenija namenila 57,06 milijona evrov uradne razvojne pomoči, kar predstavlja 0,15 %BND. Ta znesek poleg sredstev, načrtovanih v finančnih načrtih različnih resorjev, namenjenih dvostranskemu in večstranskemu razvojnemu sodelovanju, sestavljajo tudi administrativni stroški zaposlenih, ki se ukvarjajo z razvojnim sodelovanjem, oprostitev šolnin za študente iz držav prejemnic pomoči, del stroškov za oskrbo migrantov in beguncev, del prispevka RS v proračun EU, namenjen razvojnemu sodelovanju, del članarin v posameznih mednarodnih organizacijah, stvarni prispevki v primeru odzivov na naravne in druge nesreče ipd. O dodatnih sredstvih za izvajanje zakona in za doseganje zaveze, ki izhaja iz polnopravnega članstva Republike Slovenije v EU oz. sprejetega cilja vsaj 0,33 % BND za uradno razvojno pomoč do leta 2030, bosta odločala Vlada RS in Državni zbor RS ob vsakokratnem potrjevanju proračunov RS. Sredstva se bodo kot doslej načrtovala v vsakem posameznem resorju, praviloma znotraj ločenega proračunskega programa Zunanja politika in mednarodno razvojno sodelovanje.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN SPREJET

Sredstva za izvajanje Zakona o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije so zagotovljena v okviru sredstev, ki jih Republika Slovenija oziroma posamezni resorji v okviru svojih finančnih načrtov namenjajo na podlagi veljavnega Zakona o mednarodnem razvojnem sodelovanju in drugih relevantnih zakonov. V tem trenutku gre za cca. 0,15 % BND, ki ga Republika Slovenija namenja za mednarodno razvojno sodelovanje, vključno s humanitarno pomočjo.

Pravice porabe za namene razvojnega sodelovanja so v sprejetih proračunih že zagotovljene na ustreznih proračunskih postavkah posameznih resorjev. Za izvajanje zakona v tem trenutku ni potrebno zagotoviti dodatnih finančnih sredstev v državnem proračunu, se pa za izpolnjevanje zavez, ki jih je Republika Slovenija sprejela v okviru EU, predvideva postopno poviševanje sredstev za dosego cilja 0,33 % BND do leta 2030.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1 Švedska

Švedska ima zelo dolgo zgodovino mednarodnega razvojnega sodelovanja, prvi projekti v Pakistanu in Etiopiji se začnejo že leta 1952, zelo zgodaj pričnejo tudi z ozaveščanjem javnosti o švedski razvojni pomoči.¹⁷ Leta 1962 je sprejet prvi zakon o mednarodni razvojni pomoči, ki ustvari podlago za ustanovitev vladne agencije, kamor so vključeni tudi predstavniki strokovne javnosti. Čez tri leta vlada ustanovi Švedsko agencijo za mednarodno razvojno sodelovanje (SIDA),¹⁸ ki je še danes glavna avtoriteta na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja Švedske. SIDA je vladna agencija, ki je organizacijsko vključena na področje zunanjih zadev, za agencijo je pristojno švedsko Ministrstvo za zunanje zadeve. Na začetku je razvojno pomoč usmerjala v grajenje šol, bolnišnic, elektrarn in tovarn, v 80. letih prejšnjega stoletja je na tak način sodelovala s 125 državami po celem svetu, nato so leta

¹⁷ Program Sweden helps iz leta 1955.

¹⁸ Swedish International Development Cooperation Agency – SIDA

2007, zaradi želje švedske vlade po večji vlogi v manj državah, občutno zmanjšali število partnerskih držav na 33.

Leta 2003 je švedski parlament sprejel dokument z naslovom *Shared Responsibility: Sweden's policy for Global Development*.¹⁹ Glavni namen dokumenta je celostna obravnava in vpeljava skladnosti (*coherence*) v švedsko politiko glede enakopravnega in trajnostnega razvoja, vključujoč področja trgovine, kmetijstva, okolja, varnosti, migracij, ekonomske politike itd. Gre za krovni dokument, ki vsem deležnikom predstavlja skupno podlago za delovanje na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja.

Švedska vlada je leta 2013 sprejela t.i. *Aid policy framework*,²⁰ ki je osrednji dokument in izhodišče z načeli in vrednotami za delovanje švedskega mednarodnega razvojnega sodelovanja. V njem so tudi hierarhično opredeljeni cilji in želeni rezultati švedskega mednarodnega razvojnega sodelovanja. *Aid policy framework* predstavlja okvir, ki je podlaga za celo kopico smernic in strategij, tako vlada sprejme vladne smernice, ki na primer natančneje predpišejo način dela SIDA ali določijo prioritete organizacije in države s katerimi naj agencija sodeluje. Nadalje vlada sprejema strategije za konkretna področja, časovna obdobja ali države na primer: *Results strategy for global action on socially sustainable development 2014–2017*, *Strategy for capacity development and collaboration 2011–2013*, *Strategy for special initiatives for democratisation and freedom of expression 2012–2014*, *Strategy for Sweden's development cooperation with the Democratic Republic of the Congo 2015–2019*.

Švedska je ena izmed šestih držav, ki že danes izpolnjuje kolektivno zavezo EU in vsako leto za mednarodno razvojno sodelovanje nameni okrog 1% BND.²¹ S polovico teh sredstev razpolaga SIDA, drugo polovico v pretežni meri porabi ministrstvo za zunanje zadeve, predvsem s prispevki multilateralnim organizacijam. Vlada vsako leto izda dokument z naslovom *The government's annual letter of appropriation*, ki agenciji predpiše cilje, dodeli sredstva in jih sektorsko porazdeli (ločena sredstva za nacionalno sodelovanje, regionalno sodelovanje, specifične sektorske problematike in administracijo).

SIDA ima tri glavne naloge: vladi predlaga strategije in politike za mednarodno razvojno sodelovanje, implementira strategije in izvaja mednarodno razvojno sodelovanje, se zavzema za mednarodno razvojno sodelovanje ter vodi dialog s partnerskimi državami in mednarodnimi organizacijami. Pri opravljanju svojih nalog sledi trem tematskim prioritetam: demokracija in človekove pravice, okolje in podnebje ter enakost spolov in vloga žensk pri razvoju.

Agencija tipe pomoči v grobem deli na humanitarno in razvojno pomoč, razvojno pa nadalje na bilateralno (vključno z vplačili v proračun partnerske države) in multilateralno. Pri izvajanju se zanaša tudi na dolgoročna partnerstva z osemnajstimi organizacijami in združenji. Agencija s partnerji sklene t.i. *framework agreement*, ti nato prejemajo sredstva za svoje dejavnosti in opravljajo razvojno delo s svojimi partnerji v državah v razvoju na lastno pobudo, vendar v skladu s smernicami, ki jih izda SIDA.

Pomembna metoda izvajanja švedske razvojne pomoči je t.i. *Partner driven cooperation*, ki izhaja iz spoznanja, da mnoge države v razvoju lahko shajajo brez tradicionalne razvojne pomoči in se želijo razvijati s pomočjo oblikovanja novih odnosov. Sodelovanje poteka tako, da švedski subjekt in subjekt iz partnerske države²² pridobita sredstva SIDA za projekt, ki je skladen s strategijo za partnersko

¹⁹ Gov. Bill 2002/03:122

²⁰ Comm. 2013/14:131

²¹ Leta 2015 je namenila 1,4 % BND oziroma cca. 6,5 milijarde EUR.

²² Po navadi izhajata iz istega področja npr. državni organi, sindikati, zasebna podjetja, nevladne organizacije, univerze, samoupravne lokalne skupnosti, kulturne institucije.

državo. Vključitev agencije je kratkotrajna, saj je namen metode zgraditi dolgotrajna samozadostna partnerstva med sodelujočimi.

5.2 Danska

Danska začetke svojega mednarodnega razvojnega sodelovanja postavlja v leto 1945. Na začetku je mednarodno razvojno sodelovanje izvajala zgolj preko multilateralnih organizacij, prvi bilateralni projekti pa nastopijo leta 1962. Naslednje leto je vzpostavljena DANIDA (*Danish International Development Agency*), ki pravni okvir delovanja pridobi šele leta 1971, ko je bil sprejet Zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju. Leta 1991 je bila, na podlagi poročila posebne komisije v kateri so sodelovali vladni in parlamentarni predstavniki, DANIDA vključena v sestav zunanjega ministrstva, od takrat Danida ni več kratica in se uporablja kot blagovna znamka. Danes je Danska ena izmed petih držav, ki redno presega 0,7 % BND namenjenega za mednarodno razvojno sodelovanje.²³ Od tega 70 % nameni za bilateralno in 30% za multilateralno razvojno sodelovanje.

Splošno pravilo danskega mednarodnega razvojnega sodelovanja je decentralizacija, naloge mednarodnega razvojnega sodelovanja opravljajo posamezni sektorji znotraj ministrstva, precej odločitev bilateralnega mednarodnega razvojnega sodelovanja pa je prepuščeno danskim veleposlaništvom v partnerskih državah. Zadnja sistemska sprememba danskega mednarodnega razvojnega sodelovanja je prišla leta 2012, ko je bil sprejet nov Zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju.²⁴ Zakon med drugim izrecno regulira ozaveščanje javnosti o mednarodnem razvojnem sodelovanju in Investicijski sklad za države v razvoju.²⁵

Vlada sprejema več podrejenih aktov v zvezi z mednarodnim razvojnem sodelovanjem. Tako vlada vsako leto parlament seznani s Prioritetami mednarodnega razvojnega sodelovanja za naslednja štiri leta, kjer so opredeljene tako prioritete kot finančni načrt.²⁶ Te prioritete so nato vsebinska podlaga za vladni predlog vsakoletnega proračuna, kjer je mednarodno razvojno sodelovanje posebna postavka. Državni proračun izredno natančno, po ločenih podpostavkah, namenja sredstva za mednarodno razvojno sodelovanje.²⁷ Zaradi tako natančno razdelanega proračuna je v sprejemanje politike razvojne pomoči vključen tudi parlament in državni proračun tako služi kot pravna in politična podlaga za dansko razvojno sodelovanje. Sredstva se nato izvajalcem dodelijo po treh različnih postopkih, kateri bo uporabljen je odvisen od vrednosti projekta. Če je znesek dodeljenih sredstev manjši od 5 milijonov DKK (cca. 670.000 EUR) lahko projekt odobri vodja sektorja ali misije. Sredstva do 35 milijonov DKK (cca. 4,7 milijona EUR) mora odobriti poseben komite znotraj Ministrstva za zunanje zadeve. Za dodelitev sredstev nad 35 milijonov DKK je odvisno, če ima projekt podlago v državnem proračunu, v tem primeru ga lahko odobri poseben zunanji komite in minister pristojen za mednarodno razvojno sodelovanje,²⁸ če je potrebno prilagoditi proračunski okvir, ga mora potrditi še parlamentarni Odbor za finance. Takemu postopku so podvržene tudi mednarodne organizacije, če jim Danska sredstva namenja prvič. V prihodnje take mednarodne organizacije lahko pridobijo ločeno proračunsko postavko.

²³ Podatek za leto 2011: 0,85 % BND, oziroma 15.98 milijard DKK (cca. 2,1 milijarde EUR).

²⁴ *Danish Act on International Development Cooperation (Consolidated Act no. 555 of 18.06.2012)*: http://um.dk/en/danida-en/about-danida/legal/~/_media/UM/English-site/Documents/Danida/About-Danida/Legal/Lov%20ENGELSK.pdf

²⁵ *Investment Fund for Developing Countries* – bivši *Industrialization Fund for Developing Countries*, ki ga je uvedel danski Zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju iz leta 1998.

²⁶ Aktualne Prioritete 2017-2020: [http://um.dk/~/_media/UM/English-site/Documents/Danida/Goals/Government%20priorities/Regeringens_udviklingspolitiske_prioriteter_2017_UK%20\(2\).pdf](http://um.dk/~/_media/UM/English-site/Documents/Danida/Goals/Government%20priorities/Regeringens_udviklingspolitiske_prioriteter_2017_UK%20(2).pdf)

²⁷ Na primer: postavka mednarodno razvojno sodelovanje ima podpostavko bilateralno razvojno sodelovanje, ta ima podpostavko Afrika, ta ima nato podpostavko za vsako prioriteto državo, npr. Etiopijo, ki ima nadaljnje podpostavke za trajnostni razvoj, trajno humanitarno pomoč in ostalo.

²⁸ Do leta 2015 je danska poznala ločeno Ministrstvo za razvojno sodelovanje, zdaj je te naloge prevzelo Ministrstvo za zunanje zadeve.

Vlada in Ministrstvo za zunanje zadeve pripravljata celo kopico strateških dokumentov. Zadnji krovni strateški dokument je danski parlament sprejel leta 2012,²⁹ in se osredotoča na štiri prioritetna področja: človekove pravice in demokracija, trajnostna rast, družbeni napredek ter stabilnost in varnost. Nova strategija je še v postopku sprejemanja in prvič skupaj obravnava mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč. Strategija je podlaga področnim strategijam (t.i. strateški okvirji, npr. Strateški okvir za naravne vire, energijo in podnebje), načrtom in politikam za posamezne države (npr. Načrt za Afganistan 2013-2014), smernicam (npr. Smernice za upravljanje s pomočjo) in pravilnikom (npr. Pravilnik za dansko podporo civilni družbi).

Danska močno poudarja vlogo zasebnega sektorja pri mednarodnem razvojnem sodelovanju in ima za ta namen, poleg neposrednih pogodb za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, vzpostavljenih več programov. Program Partnerstva za razvoj trgov (*Market development partnerships*) je namenjen uresničevanju osmega cilja trajnostnega razvoja iz Agende 2030: spodbujati trajnostno, vključujočo in vzdržno gospodarsko rast, polno in produktivno zaposlenost ter dostojno delo za vse. Partnerstvo mora naslavljati te elemente trajnostne rasti in biti večstransko (vključevati najmanj enega partnerja, ki je zasebno podjetje in najmanj enega partnerja, ki deluje neprofitno). V letu 2016 je Danska za ta program namenila 41 milijonov DKK (cca. 5,5 milijona EUR).

Program Danida poslovne finance (*Danida Business Finance*) danskim investitorjem omogoča pridobitev subvencioniranega posojila za projekte, ki ustrezajo ciljem trajnostnega razvoja in ne bi mogli ustvariti dovolj dobička za odplačilo posojila. Pri tem subvencija sestoji iz odplačila obresti in dela glavnice, ročnost preostalega dela glavnice pa je okrog deset let. Subvencijo prejmejo izključno posojila za infrastrukturne projekte, predvsem gradnjo vodovodnih, kanalizacijskih ali električnih omrežij v državah v razvoju. Ministrstvo za zunanje zadeve prav tako nudi spodbude za iskanje novih poslovnih priložnosti v državah v razvoju za danska podjetja v programu *Danida Business Explorer*.

Pred kratkim je dansko ministrstvo za zunanje zadeve ukinilo program Danida poslovna partnerstva (*Danida Business Partnerships*). Pri reviziji programa je bilo ugotovljeno, da je sicer na podlagi programa prišlo do gospodarske rasti in transfera tehnologij v države v razvoju, ampak da je bil vpliv na zaposlenost in trajnostni razvoj zanemarljiv. Poleg tega je revizija ugotovila možne kolizije s pravili EU o državnih subvencijah.

5.3 Norveška

Norveška agencija za mednarodno razvojno sodelovanje (NORAD) je bila ustanovljena leta 1968 in je danes direktorat v sestavi Ministrstva za zunanje zadeve. Od leta 2004 NORAD opravlja naloge financiranja nevladnih organizacij, bilateralno razvojno sodelovanje pa je pristojnost Ministrstva za zunanje zadeve. Med letoma 1984 in 1989 je imela Norveška ločeno Ministrstvo za razvojno sodelovanje, nato je bil minister za mednarodno razvojno sodelovanje vključen v sestav Ministrstva za zunanje zadeve.³⁰ Z odstopom vlade leta 2013 so bile naloge ministra za mednarodno razvojno sodelovanje poverjene ministru za zunanje zadeve. Poleg tega so naloge mednarodnega razvojnega sodelovanja razdrobljene med ministrstvi, NORAD tako o delu nalog, ki jih opravlja (npr. Iniciativa za gozdove in podnebje) poroča Ministrstvu za podnebje in okolje.

Zunanje ministrstvo predlaga vladi cilje mednarodnega razvojnega sodelovanja, določi države prejemnice ter višino sredstev razvojne in humanitarne pomoči, ki jih na predlog vlade odobri parlament s sprejetjem letnega proračuna. Za leto 2017 je vlada v predlogu proračuna parlamentu

²⁹ Strategy for Denmark's development cooperation "The Right to a Better Life": http://um.dk/en/~media/UM/Danish-site/Documents/Danida/Det-vil-vi/right_to_a_better_life_pixi.pdf

³⁰ Norveška ureditev izvršilne oblasti formalno podeljuje status ministra le premierju in ministru za zunanje zadeve. Vsi ostali ministri, vključno z ministrom za mednarodno razvojno sodelovanje, so formalno imenovani državni svetniki.

predlagala, da se za mednarodno razvojno sodelovanje namenijo 1 % BND.³¹ Zaradi povečanja učinkovitosti so v letu 2016 zmanjšali število pogodb za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja iz 6000 na 4400, poleg tega so število partnerskih držav zmanjšali iz 113 na 88. Vladna politika za mednarodno razvojno sodelovanje je osredotočena na naslednja prioriteta področja: izobraževanje, humanitarna pomoč, zdravje, razvoj zasebnega sektorja in ustvarjanje delovnih mest ter podnebje, okolje in trajnostna energija. Pri oblikovanju politik na naštetih področjih pa vlada upošteva tudi človekove pravice, demokracijo, pravice žensk in enakost spolov, ter preprečevanje korupcije.

NORAD opravlja pet glavnih nalog: svetovanje, nadzor, odnosi z javnostmi, dodeljevanje sredstev in evalvacije na področju norveškega mednarodnega razvojnega sodelovanja. NORAD prek programov in iniciativ dodeljuje sredstva organizacijam iz področij civilne družbe, raziskovanja, izobraževanja in razvijanja zasebnega sektorja, ki nato sodelujejo z njihovimi partnerji v državah v razvoju. Do leta 1997 je dodeljeval tudi posojila za gospodarske investicije v državah v razvoju, vendar je bil nato za ta namen ustanovljen ločen sklad Norfund,³² za katerega je prav tako pristojno ministrstvo za zunanje zadeve.

Norfund je bil ustanovljen z zakonom³³ leta 1997 in je bistven element norveškega sodelovanja z zasebnim sektorjem pri izvajanju mednarodne razvojne pomoči. Naloga sklada je opredeljena z zakonom in je opravljanje komercialnih investicij v podjetja, ki zaradi visokega tveganja ne morejo pridobiti investicij po tradicionalnih kanalih. Norfund opravlja komercialne naložbe v obstoječa ali nova podjetja v partnerski državi. Pri tem bodisi postane eden od solastnikov v podjetju, bodisi podjetju nameni posojilo. Sklad se ne vmešava v tekoče posle podjetja, temveč izvaja politiko aktivnega lastništva preko odborov in spremljanja projektov. Pri investiranju se sklad osredotoča na energetske, finančni in kmetijski sektor, pri tem vsako investicijo oblikuje kot javno-zasebno partnerstvo in k financiranju vedno pritegne tudi norveške partnerje ali partnerje iz držav v razvoju.

5.4 Finska

Finci razumejo mednarodno razvojno sodelovanje kot pomemben del finske zunanje in varnostne politike. Nosilec mednarodnega razvojnega sodelovanja je prav tako Ministrstvo za zunanje zadeve, ki ima za ta namen oblikovan lasten Oddelek za razvojno politiko. Mednarodno razvojno sodelovanje izvajajo tudi veleposlaništva, ki imajo za to na voljo t.i. Sklad za lokalno sodelovanje.³⁴ Poleg tega naloge mednarodnega razvojnega sodelovanja opravljajo tudi druga ministrstva. Vsa ministrstva pri implementaciji mednarodnega razvojnega sodelovanja upoštevajo Program razvojne politike, ki ga je vlada nazadnje sprejela leta 2012. Ta določa strateške prednostne naloge finskega razvojnega sodelovanja, ki so spodbujanje demokratične in odgovorne družbe, zeleno gospodarstvo, podpora trajnostnemu upravljanju naravnih virov in človekovemu razvoju. Po ocenah OECD DAC je Finska ena izmed vodilnih držav na področju skladnosti politik.³⁵

Sredstva za mednarodno razvojno sodelovanje se dodeljujejo na podlagi projektov ali programov. Projekte ali programe v vrednosti do 200.000 EUR odobri generalni direktor Oddelka za razvojno politiko, vse projekte nad to vrednostjo pa minister pristojen za razvojno sodelovanje.

³¹ 33,9 milijarde NOK (cca. 3,78 milijarde EUR).

³² *Norwegian Investment Fund for Developing Countries*.

³³ Act no. 26 of 9 May 1997: Act relating to the Norwegian Investment Fund for Developing Countries:

<http://www.norfund.no/getfile.php/132489/Documents/Homepage/Norfund%20governing%20documents/Norfund%20act.pdf>

³⁴ *Local Cooperation Fund (LCF)*.

³⁵ Tako je Oddelek za razvojno politiko prispeval k vladnemu načrtu za preprečevanje mednarodnih davčnih utaj, ki upošteva tudi potrebe držav v razvoju.

V proračunu za leto 2016 je Finska za mednarodno razvojno sodelovanje namenila 0,38 % svojega BND, kar znaša 818 milijonov EUR.³⁶ Zaradi varčevanja se je znesek znatno zmanjšal v primerjavi z letom 2015, ko je Finska namenila 0,56 % BND, oziroma 1,164 milijarde EUR, od tega 540 milijonov EUR namenjenih za multilateralno razvojno sodelovanje, 624 milijonov pa za bilateralno razvojno sodelovanje. Pri bilateralnem sodelovanju se je največ sredstev namenilo za izboljšanje upravljanja v državah v razvoju in nevladnim organizacijam (10 %), kmetijstvo in gozdarstvo v državah v razvoju (8 %) ter izobraževanje (8 %). Za prihodnja leta je napovedano še več varčevanja. Poleg zmanjšanja osnove iz proračuna bo Finska v razvojno pomoč prenehala usmerjati prihodke od trgovanja z emisijskimi kuponi. Poleg tega bo 130 milijonov evrov razvojne pomoči v naslednjih letih pretvorjene v posojila in kapitalske investicije, ki bodo v države v razvoju usmerjeni preko zasebnih podjetij.

Pri izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja Finska sodeluje z vladami, samoupravnimi lokalnimi skupnostmi, mednarodnimi organizacijami, nevladnimi organizacijami in zasebnim sektorjem. Pri tem namenja sredstva preko 300 domačim nevladnim organizacijam in več mednarodnim nevladnim organizacijam. Po priporočilih OECD DAC je Ministrstvo za zunanje zadeve s 16 nevladnimi organizacijami sklenilo dolgoročna partnerstva, kar tem organizacijam omogoča konsistentno delovanje na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja na večletni ravni.

Podobno kot Norveška ima Finska ločen sklad za mednarodno razvojno sodelovanje imenovan Finnfund. Njegov poglavitni namen je prav tako financiranje tveganih investicij v državah v razvoju in je bistven element finskega sodelovanja z zasebnim sektorjem pri izvajanju mednarodne razvojne pomoči. Pomembnejša razlika je predvsem v tem, da je sklad prvenstveno namenjen finskim družbam.

5.5 Islandija

Islandija je svojo agencijo za mednarodno razvojno sodelovanje ICEIDA³⁷ ustanovila z zakonom leta 1981.³⁸ Od leta 2016 je ICEIDA le še blagovna znamka, vse naloge mednarodnega razvojnega sodelovanja opravlja Direktorat za mednarodno razvojno sodelovanje znotraj Ministrstva za zunanje zadeve. Direktorat deluje v treh državah (Malavi, Mozambik in Uganda) na področjih kjer ima Islandija dobro razvito ekspertizo, to so področja ribištva, izobraževanja, energetike, zdravja in sanitarne vode. V letu 2014 je Islandija za mednarodno razvojno sodelovanje namenila 0,24 % svojega BND.³⁹

Zadnji zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju je bil sprejet leta 2008 in je bil noveliran leta 2015.⁴⁰ Nadalje je področje regulirano še s parlamentarno resolucijo o Strategiji za islandsko razvojno sodelovanje⁴¹ in smernicami ministrstva.⁴² Zakon podeljuje pristojnost za področje mednarodnega razvojnega sodelovanja ministru za zunanje zadeve. Ustanovljen je bil tudi Komite za razvojno sodelovanje, ki zagotavlja vpletenost parlamenta v zadeve mednarodnega razvojnega sodelovanja, predvsem pri določanju dolgoročne politike na tem področju. Minister za zunanje zadeve imenuje člane Sveta za mednarodno razvojno sodelovanje, ki je strokovno posvetovalno telo. Posvetuje se o višini proračunskih sredstev, ki so namenjena mednarodnemu razvojnemu sodelovanju in kako bi bila lahko porazdeljena med bilateralno in multilateralno razvojno sodelovanje, prav tako se posvetuje o izbiri partnerskih držav in prioritetenih področjih.

Sredstva za mednarodno razvojno sodelovanje so določena v državnem proračunu. Minister za zunanje zadeve vsaki dve leti pripravi program za štiriletno obdobje, ki natančneje določa kako bodo proračunska sredstva porabljena skladno z kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji islandskega razvojnega

³⁶ Od tega 493 milijonov EUR uradne razvojne pomoči.

³⁷ *Icelandic International Development Agency.*

³⁸ *Act No. 43/1981.*

³⁹ cca. 36,5 milijonov EUR.

⁴⁰ *Act on Iceland's International Development Cooperation No.121/2008;* <http://www.iceida.is/english/iceida/iceida-act/>

⁴¹ *Strategy for Iceland's Development Cooperation*, ki jo je parlament sprejel v letu 2013.

⁴² *Regulation no. 894/2009;* <http://www.iceida.is/english/iceida/iceida-act/regulation-86/1998/>

sodelovanja in na kakšen način bodo ti cilji doseženi. Poleg tega program navede načrtovan odstotek BND, ki bo namenjen mednarodnemu razvojnemu sodelovanju. Ta program nato potrdi parlament z resolucijo.

5.6 Nizozemska

Nizozemska ima že 60 letno tradicijo mednarodnega razvojnega sodelovanja in je danes ena večjih donatoric razvojne pomoči, ki znaša 0,76 % njenega BND.⁴³ V preteklih letih je vlada znižala odstotek BND namenjenega za razvojno sodelovanje iz 0,8 % na 0,7 %, nadaljnje varčevanje je napovedano tudi za prihodnja leta. Dokument, ki oblikuje aktualno nizozemsko razvojno politiko je Agenda za pomoč, trgovanje in investicije iz leta 2013,⁴⁴ ki poudarja aktivnosti mednarodnega razvojnega sodelovanja na področjih na katerih ima Nizozemska veliko strokovnega znanja. To so področja varnosti in vladavine prava, upravljanja z vodo, prehranske varnosti ter spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic. Zelo pomemben element nizozemske razvojne politike so tudi t.i. mednarodne javne dobrine, koncept se osredotoča na javne dobrine mednarodnega pomena, kot so voda, energija, surovine ipd. Politične prioritete se uresničujejo preko političnega lobiranja na mednarodni ravni, prispevkov mednarodnim organizacijam in lastnih iniciativ ter programov. S 15 državami Nizozemska sodeluje še posebej poglobljeno, gre predvsem za afriške države v razvoju. Ministrstvo za zunanje zadeve za vsako izmed teh držav pripravi večletno strategijo in lastno razvojno politiko.

Kot v ostalih državah je za mednarodno razvojno sodelovanje pristojno Ministrstvo za zunanje zadeve. Zadeve mednarodnega razvojnega sodelovanja vodi minister za razvojno sodelovanje, ki je minister brez listnice pod okriljem Ministrstva za zunanje zadeve. Izvajanje in financiranje mednarodnega razvojnega sodelovanja je razdrobljeno, tako je na primer eden pomembnejših izvajalcev Nizozemska agencija za podjetništvo, ki je urad znotraj Ministrstva za gospodarske zadeve. Glavni namen agencije je finančna podpora, pomoč pri iskanju poslovnih partnerjev in posredovanje znanja nizozemskim podjetjem na nizozemskih tleh, vendar ima vzpostavljeno tudi kopico pomembnih projektov nizozemskega mednarodnega razvojnega sodelovanja.

Razvojna sredstva se namenja prek mnogo kanalov. Eden najpomembnejših je sistem sofinanciranja MSF II, ki poleg dodelitve sredstev razvojnim organizacijam omogoča povezovanje z več kot 4000 partnerskimi organizacijami v državah v razvoju. Nadaljnja sredstva so razdeljena med različnimi programi in skladi, pri čemer izmed vseh pregledanih držav Nizozemska daje največji poudarek vlogi zasebnega sektorja. Za ta namen je bil ustanovljen tudi *Dutch Good Growth Fund*, podobno kot na Finskem je tudi ta v prvi vrsti namenjen nizozemskim malim in srednjim podjetjem za tvegane naložbe v državah v razvoju. Sklad pomaga podjetjem predvsem z garancijami in posojili. Poleg tega je bil leta 2002 vzpostavljen Sklad za razvoj infrastrukture,⁴⁵ ki je namenjen predvsem financiranju investicij v energetske, kmetijske, vodno, transportno in okoljsko infrastrukturo. Obstaja tudi specializiran sklad za obnovljive vire namenjen za projekte v Podsaharski Afriki.⁴⁶

Zasebni sektor v državah v razvoju Nizozemska podpira preko Centra za promocijo uvoza iz držav v razvoju,⁴⁷ ki ga financira Ministrstvo za zunanje zadeve. Glavni namen centra je pomoč zasebnim podjetjem v državah v razvoju pri pristopu do trga EU, pri čemer pomoč v največji meri sestoji iz posredovanja informacij (npr. o regulacijah EU), dobrih praks (npr. usposabljanja) in tehnične pomoči (npr. večanje dodane vrednosti produkta).

⁴³ cca. 5,3 milijarde EUR.

⁴⁴ *A World to Gain: A New Agenda for Aid, Trade and Investment*;

<https://www.government.nl/binaries/government/documents/reports/2013/04/30/a-world-to-gain/a-world-to-gain-en-1.pdf>

⁴⁵ *Infrastructure Development Fund (IDF)*

⁴⁶ *Access to Energy Fund (AEF)*

⁴⁷ *Centre for the Promotion of Imports from Developing Countries (CBI)*

5.7 Švica

Švica začetke svojega mednarodnega razvojnega sodelovanja postavlja že v leto 1944, ko je bila ustanovljena zveza humanitarnih organizacij *Swiss Donation*, ki jo je podpirala konfederacija. V petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja se je Švica več ali manj osredotočila na tehnično razvojno sodelovanje. Leta 1976 v veljavo stopi prvi Zakon o razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči,⁴⁸ ki dotedanja švicarska prizadevanja na področjih humanitarne pomoči in tehničnega sodelovanja združi pod enoten Direktorat za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč.⁴⁹ Leta 1996 se direktorat preimenuje v Agencijo za razvoj in sodelovanje, ki deluje še danes.⁵⁰ Agencija deluje pod okriljem Zveznega ministrstva za zunanje zadeve, vendar je bistveno vezana tudi na druge državne organe, predvsem Oddelek za gospodarsko sodelovanje in razvoj⁵¹, ki je del Sekretariata za ekonomske zadeve (SECO) Zveznega ministrstva za gospodarske zadeve, izobraževanje in raziskave.

Leta 2006 je bil sprejet še Zakon o sodelovanju z Vzhodnoevropskimi državami,⁵² tako da agencija in oddelek opravljata naloge s področja humanitarne pomoči, mednarodnega razvojnega sodelovanja in sodelovanja z Vzhodnoevropskimi državami. Strategijo razvojnega sodelovanja pripravi Zvezno ministrstvo za zunanje zadeve, zadnjo strategijo za štiriletno obdobje (2013-2016) je parlament potrdil leta 2012. Strategija je neposredno povezana s švicarskimi cilji zunanje politike in strategijo gospodarske zunanje politike. V strategiji je opredeljenih pet strateških ciljev za štiriletno obdobje:

- preprečevanje ali premagovanje konfliktov in katastrof;
- ustvarjanje univerzalnega dostopa do storitev in sredstev;
- promocija trajnostne gospodarske rasti;
- podpora tranziciji v demokratične in tržne sisteme;
- sooblikovati globalizacijo, ki je naklonjena razvoju, varuje okolje in je družbeno sprejemljiva.

Cilji se uresničujejo preko financiranja projektov v prioritetnih državah (predvsem Afrika). Projekte se izvaja preko številnih partnerjev, od javno-zasebnih partnerstev do inštitutov in nevladnih organizacij. Financiranje poteka na dva načina, z mandatnim načinom agencija partnerski organizaciji poveri izvedbo projekta mednarodnega razvojnega sodelovanja; drugi način je prispevek partnerski organizaciji za dejavnosti, ki jih ta že opravlja in so sklade s smernicami agencije. Agencija z nekaterimi nevladnimi organizacijami, ki imajo dolgotrajno tradicijo delovanja na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja in so vpete v švicarsko družbo (na primer Zdravniki brez meja) vstopa v dolgoletna institucionalna partnerstva. Ker imajo te organizacije vedno lastno finančno podlago jih agencija financira le s prispevki in dovoljuje, da delujejo v skladu z lastnimi smernicami.

V letu 2015 je Švica za razvojno sodelovanje namenila 0,52 % BND in s tem izpolnila svoj cilj, da do leta 2015 nameni vsaj 0,5 % BND za razvojno sodelovanje.⁵³

5.8 Slovaška

Slovaška je svojo Agencijo za mednarodno razvojno sodelovanje,⁵⁴ pod okriljem Ministrstva za zunanje in evropske zadeve, ustanovila leta 2007. Najnovejši Zakon o razvojnem sodelovanju⁵⁵ je bil

⁴⁸ *Bundesgesetz über die internationale Entwicklungszusammenarbeit und humanitäre Hilfe, vom 19. März 1976*

⁴⁹ *Direktion für Entwicklungszusammenarbeit und humanitäre Hilfe (DEH)*

⁵⁰ *Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC)*

⁵¹ *Leistungsbereich Wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung*

⁵² *Bundesgesetz über die Zusammenarbeit mit den Staaten Osteuropas vom 24. März 2006*

⁵³ cca. 3,2 milijarde EUR.

⁵⁴ *Slovak Agency for International Development Cooperation (SAIDC)*

⁵⁵ *Act No. 392/2015 (of 18 November 2015) on Development Cooperation.*

sprejet leta 2015 in določa pravni ter institucionalni okvir za razvojno pomoč. Zakon zahteva, da mora biti razvojna pomoč podana v skladu z mednarodnimi načeli (zlasti pravili OECD DAC), razvojne politike EU in Slovaško zunanjo politiko in gospodarskimi prioritetami. Zakon tudi določa dolgoročne cilje slovaškega razvojnega sodelovanja, instrumente načrtovanja, splošne pogoje uradne razvojne pomoči in podlago za ustanovitev slovaške agencije za mednarodno razvojno sodelovanje.

Agencija je zadolžena za upravljanje bilateralnih in trilateralnih projektov mednarodne razvojne pomoči. Upravljanje sestoji iz nadzora, evalvacij, sklepanja pogodb in implementacije projektov. Agencija upravlja z naslednjimi programi:

- Program razvojnih intervencij se odvija v prioritetnih državah: Afganistan, Južni Sudan, Kenija, Moldavija. Prioritetni sektorji so določeni za vsako državo glede na potrebe države in slovaške komparativne prednosti. Tako v Južnem Sudanu deluje na področju kmetijstva in zdravstva, v Moldaviji pa na področjih dobrega upravljanja in upravljanja z vodo in sanitarnimi razmerami.
- Program izmenjave tranzicijskih izkušenj se odvija v projektnih državah (Albanija, BiH, Kosovo, Belorusija, Gruzija in Ukrajina). Cilj programa je podpora demokratizaciji in reformnim procesom z izmenjavo slovaških tranzicijskih izkušenj glede na specifične potrebe držav, predvsem na področju grajenja institucij, vzpostavitve vladavine prava, demokratizacije, grajenja tržnega okolja ter integracije v EU in NATO.
- Program za humanitarno pomoč. Agencija tu poudarja fleksibilnost in odzivnost, zato prioritete niso določene (v smislu držav ali področij).
- Program poslovna partnerstva poteka predvsem v prioritetnih državah iz prve alineje in programskih državah iz druge alineje. Prioritetna področja so določena v posebnem dokumentu o vključevanju zasebnega sektorja v mednarodno razvojno sodelovanje,⁵⁶ ki ga je leta 2012 potrdilo Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve. Prioritetna področja so: energetika, infrastruktura, okolje, voda in sanitarije, kmetijstvo, zdravstvo in izobraževanje. Agencija zasebni sektor na ta področja vključuje s shemo malih donacij in subvencioniranimi posojili.
- Program za ozaveščanje javnosti in izobraževanje o razvojnem sodelovanju, ki je usmerjen predvsem v slovaško javnost in javnost partnerskih držav.
- Program za napotitve razvojnih delavcev in civilnih strokovnjakov omogoča napotitve prostovoljcev in strokovnjakov v prioritetne države iz prve alineje in programske države iz druge alineje. Agencija to počne predvsem s finančno podporo osebam, ki se odpravljajo na krizna območja.

Poleg agencije in Ministrstva za zunanje in evropske zadeve so v slovaško bilateralno razvojno sodelovanje vključeni še Ministrstvo za kmetijstvo in razvoj podeželja, Ministrstvo za izobraževanje, znanost, raziskave in šport, Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za finance. Pri tem so vezani na Srednjeročno strategijo za razvojno sodelovanje Slovaške Republike, trenutno je v veljavi tretja, ki je postavljena za obdobje 2014 – 2018.⁵⁷ V celoti (vključno z multilateralnim razvojnim sodelovanjem) so Slovaki za razvojno sodelovanje v letu 2015 namenili 0,1 % svojega BND.⁵⁸

⁵⁶ *Concept of Involving Business Entities in Development Cooperation of the Slovak Republic*

⁵⁷ *Medium - Term Strategy for Development Cooperation of the Slovak Republic for 2014 - 2018*

⁵⁸ cca. 79 milijonov EUR.

5.9 Nova Zelandija

Pred letom 2002 je naloge novozelandskega mednarodnega razvojnega sodelovanja opravljalo Ministrstvo za zunanje zadeve in trgovino, vendar je vladna revizija sistema leta 2001 ugotovila pomanjkanje strategije, ciljev in ustreznih kadrov. Z reformo leta 2002 je bila ustanovljena NZAID kot oddelek znotraj Ministrstva za zunanje zadeve in trgovino, ki je v veliki meri sanirala ugotovljene pomanjkljivosti. Leta 2009 je naloge razvojne pomoči ponovno prevzelo Ministrstvo za zunanje zadeve in trgovino.

Krovni strateški dokument novozelandske razvojne pomoči je vladna Izjava o politiki razvojnega sodelovanja iz leta 2011,⁵⁹ ki je podlaga za Strategijo novozelandskega programa pomoči 2015-2019⁶⁰ in Investicijske prioritete novozelandskega programa pomoči 2015-2019.⁶¹ Večino razvojne pomoči Nova Zelandija nameni državam v razvoju v pacifiški regiji.

Ministrstvo je oblikovalo kopico fondov in partnerstev, kjer lahko organizacije predlagajo lastne projekte, ki morajo biti v skladu z novozelandskimi razvojnimi prioritetami. Splošen sklad je *New Zealand Partnerships for International Development Fund (Partnerships Fund)* in je namenjen javnim, zasebnim in nevladnim organizacijam za financiranje projektov mednarodnega razvojnega sodelovanja. Bolj specializiran je Sklad za trajnostni razvoj, ki je namenjen financiranju večletnih projektov trajnostnega razvoja.⁶² Pomembno je partnerstvo, ki je namenjeno hitremu odzivu na humanitarne krize,⁶³ kjer ministrstvo vsaka tri leta akreditira nevladne organizacije, ki imajo tako lahko hitro na voljo sredstva za odziv na humanitarne krize. Večino ostalih sredstev se nameni prek javnih razpisov za konkretne projekte, predvsem naročila storitev ministrstva, ki so skladne s strateškimi dokumenti.

DAC OECD je pri zadnji reviziji leta 2015 pozitivno ocenil programe, ki se naslanjajo na novozelandske komparativne prednosti, konkretno programe, ki se nanašajo na prenašanje znanja o upravljanju med katastrofami in preprečevanju katastrof. Nova Zelandija je namreč izredno izpostavljena potresom in ima na tem področju izjemno veliko znanja, ki ga prek takih programov posreduje državam v razvoju. Nova Zelandija je v letu 2015 za mednarodno razvojno sodelovanje namenila 0,27 % svojega BND.⁶⁴

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Administrativne in druge posledice

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov

Zaradi potrebe po večji usklajenosti in učinkovitosti razvojne pomoči Republike Slovenije ter zasledovanja skladnosti politik za razvoj, ki izhajajo iz mednarodnih zavez, je predviden rahlo povečan obseg dela proračunskih uporabnikov, ki v svojih finančnih načrtih v skladu s predlogom zakona zagotavljajo financiranje mednarodnega razvojnega sodelovanja in se vključujejo v projekte bilateralne tehnične in druge oblike pomoči.

Poročanje proračunskih uporabnikov o realizaciji sredstev po posameznih aktivnostih ter posredovanje podatkov o načrtovanih sredstvih v sprejetih finančnih načrtih in predvidenih sredstvih za prihodnja

⁵⁹ *International Development Policy Statement: Supporting sustainable development*;

<https://www.mfat.govt.nz/assets/securedfiles/Aid-Prog-docs/2012-Aid-Policy.pdf>

⁶⁰ *New Zealand Aid Programme Strategic Plan 2015-19*: <https://www.mfat.govt.nz/assets/securedfiles/Aid-Prog-docs/New-Zealand-Aid-Programme-Strategic-Plan-2015-19.pdf>

⁶¹ *New Zealand Aid Programme Investment Priorities 2015-19*: <https://www.mfat.govt.nz/assets/securedfiles/Aid-Prog-docs/NZ-Aid-Investment-Priorities-2016-19.pdf>

⁶² *Sustainable Development Fund*, projekti še potekajo, vendar je zdaj vključen v splošni sklad.

⁶³ *New Zealand Disaster Response Partnership (NZDRP)*

⁶⁴ cca. 403 milijone EUR.

leta že poteka na podlagi veljavnega zakona S pričakovanim povečevanjem obsega mednarodnega razvojnega sodelovanja pa bodo same aktivnosti, kot tudi njihovo načrtovanje in poročanje, zahtevale povečan obseg dela.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.2 Presoja posledic za okolje, ki vključuje tudi prostorske in varstvene vidike

Z aktivnostmi mednarodnega razvojnega sodelovanja na področju okolja in boja proti podnebnim spremembam bo izvajanje zakona pripomoglo k pozitivnim učinkom na globalno okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Predlog zakona omogoča okrepljeno vključevanje gospodarskih subjektov v projekte mednarodnega razvojnega sodelovanja. Posledično se predvideva zmerno povečanje gospodarske aktivnosti in konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, predvsem na izvozni strani.

Sodelovanje zasebnega sektorja v razvojnih projektih v partnerskih državah bo omogočilo tudi vzpostavitev novih poslovnih vezi, izven mednarodnega razvojnega sodelovanja.

6.4 Presoja posledic na socialnem področju

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predlog zakona bo dopolnjeval strateške dokumente za dolgoročni razvoj Slovenije, ki se pripravljajo na podlagi globalne in univerzalne Agende za trajnostni razvoj do leta 2030.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Predlog zakona ne bo imel tovrstnih posledic.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

Za izvajanje sprejetega predpisa je pristojno Ministrstvo za zunanje zadeve kot nacionalni koordinator ter vsi posredni ali neposredni uporabniki državnega ali občinskega proračuna in drugi javni subjekti, ki imajo v svojem finančnem načrtu načrtovana sredstva za mednarodno razvojno sodelovanje.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

Druge tovrstne okoliščine niso podane.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (predmet urejanja)

Ta zakon ureja področje mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: mednarodno razvojno sodelovanje), vključno z mednarodno humanitarno pomočjo Republike Slovenije (v nadaljevanju: humanitarna pomoč).

2. člen (cilj in načela zakona)

- (1) Cilj mednarodnega razvojnega sodelovanja je prispevati k odpravi revščine in zmanjšanju neenakosti ter pospeševanju trajnostnega razvoja v partnerskih državah.
- (2) Cilj humanitarne pomoči je reševanje človeških življenj, preprečevanje in lajšanje trpljenja ter ohranjanje človekovega dostojanstva.
- (3) Cilja iz prejšnjih odstavkov se uresničujeta ob upoštevanju mednarodno priznanih načel razvojnega sodelovanja in načel humanitarne pomoči.

3. člen (opredelitev pojmov)

Pojmi in izrazi uporabljeni v tem zakonu imajo naslednji pomen:

- a) »mednarodno razvojno sodelovanje« je delovanje izvajalcev na vseh področjih, ki prispevajo k odpravi revščine in trajnostnemu razvoju držav v razvoju ter vključuje uradno razvojno pomoč, vključno s humanitarno pomočjo in ozaveščanjem javnosti, ter druge uradne tokove.
- b) »dvostransko razvojno sodelovanje« je mednarodno razvojno sodelovanje države donatorice ali več držav donatoric s partnersko državo. Izvaja se med državami ali preko mednarodnih organizacij in institucij, mednarodnih finančnih institucij in mednarodnih skladov ali drugih institucij, pri čemer se določita namen in ciljna država ali regija.
- c) »večstransko razvojno sodelovanje« je mednarodno razvojno sodelovanje, ki poteka preko Evropske unije, drugih mednarodnih organizacij in institucij, mednarodnih finančnih institucij in mednarodnih skladov, zlasti s prispevki, članarinami in vplačili kapitala.
- d) »humanitarna pomoč« so odzivni ukrepi in aktivnosti na podlagi ugotovljenih potreb v primeru naravnih in drugih nesreč ali oboroženega spopada oziroma v drugih nujnih primerih v državi v razvoju, katerih namen je zaščita življenj, preprečevanje in lajšanje človeškega trpljenja in ohranjanje človekovega dostojanstva, ter ukrepi krepitve zmogljivosti in preprečevanja nastanka takšnih situacij, ko je to potrebno, če so oblasti in lokalni akterji nezmožni ali niso pripravljeni ukrepati.
- e) »partnerska država« je država ali ozemlje, ki je uvrščeno na seznam držav prejemnic uradne razvojne pomoči Odbora za razvojno pomoč Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj, v katero Republika Slovenija usmerja svojo uradno razvojno pomoč in druge uradne tokove.
- f) »financer« je proračunski uporabnik, ki z izvajalcem sklene pogodbo o financiranju iz 13. člena tega zakona.
- g) »proračunski uporabnik« je posredni ali neposredni uporabnik državnega ali občinskega proračuna, ki ima v svojem finančnem načrtu načrtovana sredstva za mednarodno razvojno sodelovanje.

4. člen
(resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju)

- (1) Krovni strateški dokument mednarodnega razvojnega sodelovanja je resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju (v nadaljevanju: resolucija).
- (2) Resolucija temelji na ciljih, ki jih določa ta zakon, in je skladna z usmeritvami mednarodne skupnosti, h katerim se je na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja zavezala Republika Slovenija. Vključuje prednostna področja ter usmeritve za načrtovanje in izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja.
- (3) Resolucijo sprejme Državni zbor na predlog vlade.
- (4) Na podlagi resolucije lahko vlada sprejme tudi druge strateške dokumente na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja.

5. člen
(okvirni program)

- (1) Okvirni program mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije določa načrtovana in predvidena sredstva za dvostransko razvojno sodelovanje in njihovo okvirno večletno razdelitev.
- (2) Proračunski uporabniki, ki v svojih finančnih načrtih načrtujejo sredstva za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, morajo za pripravo okvirnega programa nacionalnemu koordinatorju najkasneje do vsakokratne objave proračuna RS v Uradnem listu Republike Slovenije posredovati podatke o načrtovanih sredstvih v sprejetih finančnih načrtih in predvidenih sredstvih za prihodnja leta.
- (3) Okvirni program sprejme vlada na predlog nacionalnega koordinatorja za mednarodno razvojno sodelovanje (v nadaljnjem besedilu: nacionalni koordinator).

6. člen
(nacionalni koordinator)

Nacionalni koordinator je ministrstvo pristojno za zunanje zadeve. Nacionalni koordinator načrtuje, usklajuje in izvaja mednarodno razvojno sodelovanje, pri čemer opravlja naslednje naloge:

- načrtuje politike mednarodnega razvojnega sodelovanja;
- usklajuje politike mednarodnega razvojnega sodelovanja z drugimi politikami na nacionalni in mednarodni ravni;
- pripravlja strateške dokumente in načrte izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja;
- pripravlja in usklajuje okvirne programe mednarodnega razvojnega sodelovanja;
- ozavešča javnost o mednarodnem razvojnem sodelovanju;
- pripravlja poročila o izvajanju in doseganju ciljev mednarodnega razvojnega sodelovanja, h katerim se je zavezala Republika Slovenija;
- načrtuje in usklajuje evalvacije mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije;
- skrbi za skladnost nacionalnih politik za razvoj;
- skrbi za povezovanje in sodelovanje vseh deležnikov na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja;
- skrbi za transparentnost načrtovanja in izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja.

7. člen
(izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja)

Republika Slovenija izvaja dvostransko in večstransko razvojno sodelovanje v skladu s prednostnimi področji in usmeritvami iz resolucije. Oblike in načine izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja določi vlada z uredbo o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja.

8. člen
(izvajalci)

- (1) Mednarodno razvojno sodelovanje lahko izvajajo:
- državni organi in samoupravne lokalne skupnosti;
 - pravne osebe javnega in zasebnega prava ali samostojni podjetniki;
 - mednarodne organizacije in drugi subjekti, navedeni v točkah b) in c) 3. člena tega zakona.
- (2) Izvajalcem iz druge in tretje alineje prvega odstavka tega člena se sredstva za izvajanje dodelijo skladno s 11. členom tega zakona.

9. člen
(strateško partnerstvo)

- (1) Proračunski uporabnik lahko za uresničevanje posameznih dolgoročnih ciljev mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije na podlagi javnega razpisa sklene pogodbo o strateškem partnerstvu z izbranim strateškim partnerjem (v nadaljevanju: partnerjem), ki je pravna oseba zasebnega prava. Proračunski uporabnik lahko sklene tudi večstransko pogodbo o strateškem partnerstvu z več partnerji.
- (2) Obvezne sestavine pogodbe o strateškem partnerstvu so:
- naziv in naslov proračunskega uporabnika in partnerja;
 - določba o področju ali namenu, za katerega se sklepa strateško partnerstvo;
 - določba o načinu nadzora nad izvajanjem strateškega partnerstva;
 - protikorupcijska klavzula v skladu z zakonom, ki ureja integriteto in preprečevanje korupcije;
 - določba, da je pogodba o strateškem partnerstvu sklenjena za določen čas, največ petih let;
 - drugo, kar sledi iz notranjih aktov in usmeritev proračunskih uporabnikov glede obvezne vsebine pogodb.
- (3) Pogodba o strateškem partnerstvu partnerja zavezuje, da:
- poroča o razmerah, zaradi katerih bi se lahko upočasnilo ali onemogočilo izvajanje strateškega partnerstva za področje ali namen, za katerega je bila sklenjena pogodba o strateškem partnerstvu;
 - predloži periodična poročila o izvajanju strateškega partnerstva;
 - vodi evidenco in shranjuje dokazila o sodelovanju za celotno pogodbeno obdobje;
 - omogoči, da proračunski uporabnik kadarkoli preveri knjigovodske evidence, dokazila in druge dokumente o izvajanju strateškega partnerstva in zagotovi potrebne informacije v zvezi s partnerstvom;
 - prispeva k ugledu slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja,
 - spoštuje cilje in zaveze mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Republike Slovenije na nacionalni in mednarodni ravni.

- (4) Pogodba o strateškem partnerstvu mora vsebovati tudi določbo o odstopu od pogodbe o strateškem partnerstvu in prekinitvi financiranja po veljavnih pogodbah o financiranju sklenjenih med proračunskim uporabnikom in partnerjem ter o obveznosti partnerja za vračilo dodeljenih sredstev po veljavnih pogodbah o financiranju, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ali predčasno odplačilo posojila, če:
- je partner nepravilno ali neresnično obveščal o okoliščinah in dejstvih, pomembnih za izvajanje strateškega partnerstva ali dodelitev sredstev ali o okoliščinah in dejstvih o uporabi sredstev po katerikoli pogodbi o financiranju, ki je bila sklenjena med proračunskim uporabnikom in partnerjem v času trajanja strateškega partnerstva;
 - partner huje krši pogodbo o strateškem partnerstvu ali je huje kršil katerokoli pogodbo o financiranju sklenjeno med proračunskim uporabnikom in partnerjem v času trajanja strateškega partnerstva;
 - se strateško partnerstvo ne more izvesti za področje ali namen za katerega je bilo sklenjeno;
 - se partner ne odziva na pozive proračunskega uporabnika po spoštovanju zavez iz tretjega odstavka tega ali drugega odstavka 13. člena tega zakona.
- (5) Proračunski uporabnik lahko sklepa pogodbe o strateških partnerstvih z mednarodnimi organizacijami in institucijami, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe tega člena.

10. člen

(javno pooblastilo za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja)

- (1) Pravnim osebam, ki delujejo na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja, lahko vlada na predlog nacionalnega koordinatorja, v skladu z določbami zakona, ki ureja državno upravo, podeli javno pooblastilo za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja. Čas trajanja javnega pooblastila in naloge njegovega prejemnika določi vlada v uredbi o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja iz 7. člena tega zakona.
- (2) Ministrstvo, ki ima v svojem finančnem načrtu predvidena sredstva za mednarodno razvojno sodelovanje (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) lahko financira ali sofinancira programe in projekte mednarodnega razvojnega sodelovanja nosilcev javnih pooblastil iz prejšnjega odstavka.
- (3) Ministrstvo javno objavi vsebinska izhodišča na svojih spletnih straneh z javnim pozivom nosilcem javnega pooblastila za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja za oddajo ponudb oziroma predlogov za izvedbo projekta ali programa.
- (4) Ko ministrstvo nosilce javnega pooblastila obvesti o izboru projektov ali programov za financiranje ali sofinanciranje in nosilec javnega pooblastila z ministrstvom uskladi podrobnosti programa ali projekta, ki ga financira ali sofinancira ministrstvo, ter ga sprejme, je to podlaga za sklenitev pogodbe o financiranju ali sofinanciranju programa ali projekta mednarodnega razvojnega sodelovanja. Natančnejša merila in druge pogoje financiranja ali sofinanciranja programov ali projektov določi vlada z uredbo o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja iz 7. člena tega zakona.
- (5) Nosilcu javnega pooblastila se sredstva zagotavljajo v skladu s pogoji, določenimi v pogodbi o financiranju.
- (6) O podaljšanju in odvzemu javnega pooblastila odloči vlada na predlog nacionalnega koordinatorja. Nosilcu javnega pooblastila se javno pooblastilo odvzame zaradi nezakonitega, nepravilnega ali nepravočasnega izvajanja nalog po javnem pooblastilu.

11. člen
(dodeljevanje sredstev za izvajanje dvostranskega razvojnega sodelovanja)

- (1) Dodeljevanje sredstev za izvajanje dvostranskega razvojnega sodelovanja poteka po naslednjih postopkih:
 - z javnimi razpisi in javnimi pozivi;
 - s sklepanjem neposrednih pogodb iz tretjega odstavka tega člena;
 - s prispevki preko mednarodnih organizacij, skladov in drugih organizacij, ki so upravičene izvajati mednarodno razvojno sodelovanje v skladu s pogoji Odbora za razvojno pomoč Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj, pri čemer se za ta sredstva določita namen in ciljna država;
 - z neposrednimi prispevki partnerskim državam v obliki proračunske podpore;
 - z drugimi postopki, ki jih predvidevajo zakoni, ki veljajo v Republiki Sloveniji, in urejajo dodeljevanje subvencij, posojil, ipd.
- (2) Proračunski uporabnik lahko sodeluje z drugimi izvajalci v partnerskih državah, vključno s svojimi finančnimi sredstvi, pri projektih, ki so bili izbrani na javnem razpisu ali po drugem postopku, ki ga je izven Republike Slovenije izvedel drug sodelujoči donator.
- (3) Neposredne pogodbe se lahko sklepajo:
 - kot pogodbe o financiranju delovanja in programa dela ustanov iz 12. člena tega zakona za področje mednarodnega razvojnega sodelovanja;
 - v primerih sodelovanja z drugimi izvajalci pri projektih mednarodnega razvojnega sodelovanja iz drugega odstavka tega člena;
 - kot pogodbe o financiranju z nosilci javnega pooblastila iz 10. člena tega zakona;
 - kot pogodbe o financiranju s partnerji iz 9. člena tega zakona.
- (4) Postopek za dodeljevanje sredstev preko javnega poziva določi vlada v uredbi o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja iz 7. člena tega zakona.
- (5) V primerih iz prve in druge alineje prvega odstavka tega člena lahko financer predvidi predplačila do višine 30 % predvidenih pogodbenih obveznosti dvostranskega razvojnega sodelovanja.

12. člen
(ustanove)

- (1) Ministrstvo lahko z ustanovo, katere ustanoviteljica oziroma soustanoviteljica je Republika Slovenija (v nadaljnjem besedilu: ustanova), na podlagi sprejetega programa dela, sklene neposredno pogodbo o financiranju oziroma sofinanciranju delovanja in programa dela ustanove, če je ustanova ustanovljena za opravljanje storitev splošnega pomena na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja ali humanitarne pomoči.
- (2) Ministrstvo lahko financira delovanje ustanove na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja in projekte mednarodnega razvojnega sodelovanja. Na podlagi vsebinskih izhodišč, ki jih pripravi ministrstvo, ustanova pripravi predlog programa dela za področje mednarodnega razvojnega sodelovanja. Ko ustanova uskladi program dela z ministrstvom na področju, ki ga financira ministrstvo, ga ustanova sprejme. Program dela predstavlja podlago za sklenitev pogodbe o financiranju ali sofinanciranju programa dela ustanove za področje mednarodnega razvojnega sodelovanja. Natančnejša merila in druge pogoje financiranja ustanov določi vlada v uredbi o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja iz sedmega člena tega zakona.

- (3) Ustanovi se sredstva zagotavljajo v skladu z veljavnimi predpisi in s pogoji, določenimi v pogodbi o financiranju ali sofinanciranju.
- (4) V ustanove lahko državni ali drug organ napoti svojega uslužbenca, pri tem se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja napotitev oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije.
- (5) Na ustanove se lahko z neposredno pogodbo brezplačno prenese premoženje države in samoupravnih lokalnih skupnosti, če je njegova knjigovodska vrednost nič in je izločeno iz uporabe in so bili postopki razpolaganja na podlagi drugih metod neuspešni, za te prenose pa se uporabljajo določbe zakona, ki ureja stvarno premoženje države in samoupravnih lokalnih skupnosti.

13. člen **(pogodba o financiranju)**

- (1) Financer lahko sklene tudi večstransko pogodbo o financiranju z več izvajalci. Za dodelitev sredstev se sklene pogodba o financiranju. Obvezne sestavine pogodbe so:
 - naziv in naslov financerja in izvajalca;
 - namen, za katerega so sredstva dodeljena;
 - višina dodeljenih sredstev;
 - okvirni terminski načrt porabe sredstev;
 - način nadzora nad namensko porabo sredstev;
 - protikorupcijska klavzula v skladu z zakonom, ki ureja integriteto in preprečevanje korupcije;
 - določba, da lahko financer zmanjša obseg financiranja, če se v proračunu zmanjšajo sredstva za namen, za katerega so bila dodeljena;
 - drugo, kar sledi iz notranjih aktov in usmeritev financerjev glede obvezne vsebine pogodb.
- (2) Pogodba o financiranju izvajalca zavezuje, da:
 - dodeljena sredstva porabi izključno za namen opredeljen v pogodbi, sicer mora dodeljena sredstva vrniti v proračun skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi;
 - porablja sredstva v skladu z načelom ekonomičnosti in učinkovitosti;
 - poroča o razmerah, v katerih bi se lahko upočasnilo ali onemogočilo izvajanje projekta, za katerega so bila sredstva dodeljena;
 - predloži poročila o izvajanju projekta;
 - vodi potrebno evidenco in shranjuje dokazila, ki omogočajo revizijsko preverjanje porabe sredstev;
 - omogoči, da financer kadarkoli preverja knjigovodske evidence, dokazila in druge dokumente o izvajanju projekta in preverjanje na kraju njegovega izvajanja ter zagotovi potrebne informacije v zvezi s projektom;
 - predloži zunanje revizijsko poročilo, vključno s preverjeno namensko porabo, ki se nanaša na finančna sredstva po pogodbi o financiranju.
- (3) Pogodba o financiranju mora vsebovati tudi določbo o odstopu od pogodbe o financiranju in prekinitvi financiranja in o obveznosti izvajalca za vračilo dodeljenih sredstev, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, ali predčasno odplačilo posojila v naslednjih primerih:
 - če je izvajalec nepravilno ali neresnično obveščal o okoliščinah in dejstvih, pomembnih za dodelitev sredstev ali o okoliščinah in dejstvih o uporabi sredstev;
 - če izvajalec huje krši pogodbo o financiranju;
 - če je proračunski uporabnik odstopil od pogodbe o strateškem partnerstvu na podlagi katere je bila sklenjena pogodba o financiranju;

- če se projekt ne more izvesti. Če postane neizvedljiv potem, ko se je njegovo izvajanje že začelo, in za njegovo neizvedljivost ni kriv izvajalec, je treba vrniti samo tista sredstva, ki še niso bila porabljena, ali jih dodeliti za druge projekte, če s tem soglaša financer;
 - če organi Evropske unije zahtevajo vrnitev sredstev, ker financiranje projekta ni v skladu s predpisi Evropske unije.
- (4) Sredstev, pridobljenih s pogodbo o financiranju, izvajalec ne sme odstopiti, jih prenesti, zastaviti ali kako drugače z njimi razpolagati v nasprotju s pogodbo, niti ne sme prepustiti izvedbe projekta drugi organizaciji ali posamezniku.
- (5) Pri predplačilih se mora financer v pogodbi o financiranju z izvajalcem dogovoriti, da se izvajalec zavezuje, da bo prejeta sredstva, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi, vrnil, če se naknadno ugotovi, da je bilo izplačilo neupravičeno izvršeno.

14. člen (poročanje)

- (1) Proračunski uporabniki in druge pravne osebe javnega ali zasebnega prava, ki iz svojih finančnih načrtov v skladu s tem zakonom zagotavljajo financiranje mednarodnega razvojnega sodelovanja morajo nacionalnemu koordinatorju posredovati podatke o realizaciji sredstev po posameznih aktivnostih.
- (2) Nacionalni koordinator letno poroča vladi o programih in projektih ter porabi sredstev za mednarodno razvojno sodelovanje za preteklo leto, vključno z oceno uspešnosti uresničevanja ciljev mednarodnega razvojnega sodelovanja. Vlada s poročilom seznani Državni zbor.

15. člen (evalvacije)

Z namenom izboljšanja politik, programov in projektov mednarodnega razvojnega sodelovanja nacionalni koordinator zagotavlja evalvacije mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije, skladno z aktom, ki ureja evalvacijsko politiko mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki ga sprejme vlada in aktom, ki ureja evalvacijske smernice mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki ga sprejme minister pristojen za zunanje zadeve.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

16. člen (veljavnost javnih pooblastil)

Javna pooblastila za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki so bila podeljena pred uveljavitvijo tega zakona, ostanejo v veljavi do njihovega izteka, vendar največ 2 leti od uveljavitve tega zakona.

17. člen (uporaba slovničnih oblik)

Izrazi zapisani v moški spolni slovnični obliki, so uporabljeni kot nevtralni za moške in ženske.

18. člen
(roki za sprejem uredbe)

Uredba o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja iz 7. člena se sprejme v roku 6 mesecev po uveljavitvi tega zakona.

19. člen
(prenehanje veljavnosti in nadaljnja veljavnost)

- (1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 70/06). Do uveljavitve uredbe iz prejšnjega člena se še naprej smiselno uporabljajo določbe prej navedenega zakona.
- (2) Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. xx/xx) ostane v veljavi do sprejetja resolucije iz četrtega člena tega zakona.

20. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ZAKONA

K 1. členu (predmet urejanja):

Gre za napovedni člen, ki kratko in jasno opredeli področja, ki so predmet urejanja v tem zakonu. Zakon ureja celotno področje mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči Republike Slovenije. Veljavni zakon v prvem členu navaja vsebino zakona, nova formulacija napoveduje bolj celostno ureditev področja.

Mednarodno razvojno sodelovanje je delovanje na vseh področjih, ki prispevajo k odpravi revščine in trajnostnemu razvoju v državah v razvoju ter vključuje uradno razvojno pomoč, vključno s humanitarno pomočjo, ter druge uradne tokove. Pri tem se upošteva, da oba načina uradnih intervencij lahko mobilizirata zasebne tokove, ki jih je mogoče meriti in spremljati.

Zakon na novo uvaja pojem mednarodne humanitarne pomoči. Mednarodna humanitarna pomoč obsega nujno pomoč, aktivnosti na področju rekonstrukcije in rehabilitacije ter preventivno delovanje, zmanjšanje tveganja nesreč in krepitev odpornosti na krize. Namenjena je državam v razvoju ter je skladna z opredelitvijo OECD DAC.

Mednarodno razvojno sodelovanje, vključno s humanitarno pomočjo, v skladu z Deklaracijo o zunanji politiki Republike Slovenije in strateškim dokumentom o zunanji politiki Republike Slovenije, predstavljata pomemben del slovenske zunanje politike, saj sta odraz solidarnosti in interesa Republike Slovenije. Globalni razvojni izzivi in krize namreč ogrožajo mir, varnost, stabilnost in trajnostni razvoj v svetu, s tem pa vplivajo na položaj in delovanje Republike Slovenije v mednarodnem okolju.

K 2. členu (cilj in načela zakona):

Člen opredeljuje cilj mednarodnega razvojnega sodelovanja in posebej cilj mednarodne humanitarne pomoči. Pri uresničevanju ciljev je potrebno upoštevati mednarodno priznana načela razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči.

Veljavni zakon pri naštevanju ciljev povzema Razvojne cilje tisočletja iz Deklaracije tisočletja, ki je bila sprejeta na izrednem zasedanju svetovnih voditeljev v okviru OZN leta 2000. Razvojne cilje tisočletja so leta 2015 nadomestili cilji trajnostnega razvoja, ki jih opredeljuje Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030, ki kot krovni dokument nadomešča Deklaracijo tisočletja. Novi cilji trajnostnega razvoja postavljajo nove temelje mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki jim mora slediti tudi Republika Slovenija na podlagi mednarodnih zavez. Nov razvojni okvir – 17 ciljev trajnostnega razvoja s 169 podcilji – je občutno obsežnejši kot Razvojni cilji tisočletja, kar zahteva tudi primerno spremembo ureditve na nacionalni ravni.

Veljavni zakon opredeljuje cilje mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije programsko, cilji niso opredeljeni jasno, niso časovno opredeljeni, niso merljivi in usklajeni z ostalimi dokumenti dolgoročnega načrtovanja. Predlog zakona vpeljuje abstraktno formulacijo, ki je usklajena z Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030 in tristranskim Evropskim soglasjem o razvoju, ki so ga decembra 2005 podpisali predsedniki Evropske komisije, Evropskega parlamenta in Sveta EU.

Predlog zakona vpeljuje tudi ločen cilj mednarodne humanitarne pomoči, ta je sicer del mednarodnega razvojnega sodelovanja, vendar se v ciljih močno razlikujeta. Cilji opredeljeni v drugem odstavku drugega člena predloga zakona so skladni s cilji in načeli mednarodne humanitarne pomoči, kot jih opredeljuje tristransko Evropsko soglasje o humanitarni pomoči, ki so ga leta 2007 podpisali predsedniki Evropske komisije, Evropskega parlamenta in Sveta EU.

K 3. členu (opredelitev pojmov):

Veljavni zakon ne definira pojmov uporabljenih v zakonu, zato tretji člen predloga zakona vpeljuje opredelitve pojmov za potrebe interpretacije in izvajanja zakona .

Gre za definicije pojmov, ki so skladne z definicijami določenimi s strani mednarodnih organizacij, ki zavezujejo Republiko Slovenijo, predvsem OECD DAC in EU. Opredelitev definicij je v skladu s priporočili Računskega sodišča Republike Slovenije, ki v svojem Revizijskem poročilu o učinkovitosti sistema mednarodnega razvojnega sodelovanja, priporoča določitev jasnih definicij pojmov, uporabljenih v zakonu.

K 4. členu (resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju):

Četrti člen postavlja okvir za sprejem resolucije o mednarodnem razvojnem sodelovanju kot krovnega strateškega dokumenta. Resolucija mora biti skladna z usmeritvami mednarodnih organizacij, kot sta OZN in OECD, ter mednarodnimi zavezami, ki jih je sprejela Republika Slovenija.

Novost, skladno s priporočili Računskega sodišča, vpeljuje četrti odstavek četrtega člena. Ker gre pri resoluciji za dolgoročen strateški dokument, predlog zakona opredeljuje možnost, da Vlada Republike Slovenije na podlagi resolucije sprejema druge strateške dokumente za izvajanje resolucije. To bo omogočilo večjo fleksibilnost, prilagodljivost in jasnost pri načrtovanju in usmeritvi politik za kratkoročno in srednjeročno obdobje na ločenih področjih mednarodnega razvojnega sodelovanja.

K 5. členu (okvirni program):

V petem členu predlog zakona ureja okvirni program porabe sredstev dvostranskega razvojnega sodelovanja za večletno obdobje. Člen je bil dodan skladno s priporočili OECD DAC, ki je opozoril, da je večletni okvirni program primerno orodje za zagotavljanje usklajenosti in koherentnosti mednarodnega razvojnega sodelovanja ne le v pogledu finančnega načrtovanja temveč tudi pri njegovem vsebinskem programiranju.

Cilj okvirnih programov je zagotoviti predvidljivost uradne razvojne pomoči Republike Slovenije. Prvi odstavek izrecno določa, da Okvirni program načrtuje in predvideva sredstva za bilateralno razvojno sodelovanje, saj se sredstva na podlagi državnega proračuna lahko načrtuje le za dve leti, za preostali čas se jih predvidi. Okvirni programi se načrtujejo na podlagi usmeritev iz resolucije, ki poleg geografskih in vsebinskih prioritet predpisuje tudi raven osredotočenosti sredstev po teh prioritetah. Pri tem se posebna pozornost namenja tudi osredotočenosti na manjše število vsebinsko zaokroženih, praviloma večletnih, programov in projektov, s čimer se spodbuja večjo usklajenost s potrebami partnerskih držav in dodatno osredotočenost na rezultate ter učinke razvojnega sodelovanja. Do potrditve usmeritev za obdobje po letu 2015, ki so združene v Resoluciji o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike, bo načrtovanje uradne razvojne pomoči še naprej temeljilo na usmeritvah, ki izhajajo iz veljavne Resolucije.

V drugem odstavku petega člena predlog zakona predvideva, da proračunski uporabniki, ki v svojih finančnih načrtih zagotavljajo sredstva za financiranje mednarodnega razvojnega sodelovanja, nacionalnemu koordinatorju za pripravo okvirnega programa posredujejo podatke o svojih načrtovanih sredstvih do vsakokratne objave proračuna Republike Slovenije v Uradnem listu, kar omogoča usklajeno načrtovanje mednarodnega razvojnega sodelovanja na ravni države ter predvidljivost mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije.

K 6. členu (nacionalni koordinator):

V skladu z veljavno ureditvijo predlog zakona ohranja ministrstvo pristojno za zunanje zadeve kot koordinatorja za mednarodno razvojno sodelovanje.

Nacionalni koordinator načrtuje (politike mednarodnega razvojnega sodelovanja, finančnih sredstev in evalvacij), usklajuje (politike mednarodnega razvojnega sodelovanja na nacionalni in mednarodni ravni) in izvaja mednarodno razvojno sodelovanje. Poleg tega pripravlja tudi strateške dokumente in poročila o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja in ter ozavešča javnost.

Zakon je ohranil ureditev, kot jo imajo Nizozemska, Danska, Švedska in Norveška, kjer je ministrstvo za zunanje zadeve odgovorno tako za oblikovanje kot izvajanje politik mednarodnega razvojnega sodelovanja.

K 7. členu (izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja):

Zakon ohranja obstoječo ureditev, da Republika Slovenija izvaja mednarodno razvojno sodelovanje v skladu s prednostnimi področji in usmeritvami iz resolucije.

Na novo je vpeljan pojem dvostranskega, oziroma bilateralnega razvojnega sodelovanja, ki zajema tokove ene ali več držav donatoric v partnerske države, ki so na OECD DAC seznamu. Vključuje tudi namenske prispevke, ki se jih namenijo preko mednarodnih organizacij. Osnovo za sodelovanje Republike Slovenije s partnerskimi državami predstavljajo dogovorjeni dvostranski programi in projekti, ki izhajajo iz potreb partnerskih držav in so skladni z vsebinskimi in/ali geografskimi prioritetami mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije.

Na novo je vpeljan tudi pojem večstranskega oziroma multilateralnega razvojnega sodelovanja, ki ga sestavljajo prispevki mednarodnim organizacijam za njihovo redno delovanje, članarine, vplačila kapitala v mednarodne finančne institucije in sklade ter vplačila v proračun EU in v Evropski razvojni sklad (EDF), ki izhajajo iz članstva Republike Slovenije v teh organizacijah in jih plačuje na podlagi zavez, ki jih ima do EU in mednarodnih organizacij. Med večstransko razvojno pomoč pa štejejo tudi prostovoljni prispevki mednarodnim organizacijam za njihovo redno delovanje, o katerih odloča vlada. Oba nova pojma sta vpeljana skladno z opredelitvami mednarodnega razvojnega sodelovanja s strani OECD DAC.

Predlog zakona na novo predvideva, da vlada z uredbo o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja podrobneje predpiše oblike in načine izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja. Veljavni zakon namreč izredno podrobno predpisuje oblike mednarodnega razvojnega sodelovanja v lastnem členu, kar je v praksi izredno omejujoče glede na spremenljive okoliščine v partnerskih državah ter nove trende in inovativne pristope pri izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja. Predlagatelj zato ocenjuje, da je oblike mednarodnega razvojnega sodelovanja primerneje urediti v podzakonskem aktu, ki se lahko hitreje prilagaja spremembam na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja.

K 8. členu (izvajalci):

Osmi člen v bistvenem ohranja nabor izvajalcev, ki izvajajo mednarodno razvojno sodelovanje, to so lahko državni organi in samoupravne lokalne skupnosti, javni zavodi, javne agencije in javni skladi; pravne osebe javnega in zasebnega prava ali samostojni podjetniki, mednarodne organizacije in drugi subjekti. Ključni izvajalci mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije so državni organi (bilateralna tehnična pomoč, delovanje Uprave RS za zaščito in reševanje), ustanove, ki jih je ustanovila Republika Slovenija (Center za evropsko prihodnosti in ITF Ustanova za krepitev človekove

varnosti), subjekti z javnim pooblastilom (Center za mednarodno sodelovanje in razvoj - CMSR), nevladne organizacije, katerih projekti so izbrani na javnih razpisih ipd.

Ena izmed ključni novosti, ki jih prinaša predlog zakona je vključevanje pravnih oseb zasebnega prava na profitni ravni. Veljavna zakonodaja namreč omogoča vključevanje zasebnega sektorja le na neprofitni ravni, kar Republiki Sloveniji onemogoča sklepanje inovativnih partnerstev s področja mednarodnega razvojnega sodelovanja kot jih poznajo države srednje in severne Evrope (Danska, Švedska, Norveška, Nizozemska, Nemčija in Slovaška). Za implementacijo Agende 2030, ki predstavlja globalni in univerzalni načrt za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, so nujno potrebni vsi razpoložljivi viri. Obstajajo viri zasebnega sektorja (vključno s finančnimi in kadrovskimi viri), ki še niso mobilizirani.

Drugi odstavek napotuje na 11. člen predloga zakona (dodeljevanje sredstev za izvajanje dvostranskega razvojnega sodelovanja) pri financiranju pravnih oseb zasebnega in javnega prava, samostojnih podjetnikov, mednarodnih organizacij in institucij, mednarodnih finančnih institucij, mednarodnih skladov ter drugih institucij.

K 9. členu (strateško partnerstvo):

Gre za eno najpomembnejših novosti, ki jo prinaša predlog zakona. Koncept je povzet po ureditvah dolgoročnega sodelovanja, kot jo poznajo druge uspešne države na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja na primer Finska, Avstrija, Nemčija in Nizozemska ter tudi Evropska komisija.

Strateška partnerstva so na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja izjemnega pomena, saj omogočajo tesno dolgoročno sodelovanje med pogodbenimi strankami opredeljenimi v 9. členu, ter povečujejo učinkovitost mednarodne razvojne in humanitarne pomoči. Strateška partnerstva se sklepajo pod določenimi pogoji na podlagi javnih razpisov za določeno obdobje ter prioriteto vsebinsko področje in/ali geografsko območje mednarodnega razvojnega sodelovanja.

Ureditev je zastavljena tako, da proračunski uporabnik, ki namenja sredstva za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, sklene pogodbo o strateškem partnerstvu s partnerjem izbranim na javnem razpisu za določeno prioriteto področje za največ pet let. V času trajanja strateškega partnerstva lahko proračunski uporabnik, glede na svoje finančne zmožnosti in potrebe prioriteta področja, s partnerjem neposredno sklepa pogodbe o financiranju (opredeljene v 13. členu predloga zakona) znotraj katerih partner nastopa kot izvajalec. Izkušnje so namreč pokazale, da se na javnih razpisih ponavljajo tako projektna področja, kot izbire izvajalcev za ta področja. Z novo zakonsko podlago bo tako omogočena večja učinkovitost slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja, tako z vidika porabe časa za izbiranje izvajalcev, kot z vidika bolj poglobljenega, učinkovitega in dolgotrajnega sodelovanja z izbranimi partnerji.

Po vzoru mnogih evropskih držav, kot so Nizozemska, Avstrija, Nemčija, Danska in Švedska predlog zakona uvaja tudi možnost večstranskih partnerstev. Ker gre pri strateškem partnerstvu za dolgotrajno razmerje na širokem področju je izjemno zaželeno, da so v to razmerje vključeni vsi relevantni akterji, predvsem nevladne organizacije in akterji iz zasebnega sektorja.

V nadaljnjih odstavkih predlog zakona opredeljuje bistvene sestavine in nekatere druge pomembnejše elemente pogodbe o strateškem partnerstvu (npr. sklenitev za največ pet let, zaveza partnerja da spoštuje mednarodne zaveze Republike Slovenije). Sestavine pogodbe so opredeljene po zgledu pogodb o financiranju iz 13. člena predloga zakona, ki se bodo sklepale na podlagi pogodbe o strateškem partnerstvu.

K 10. členu (javno pooblastilo za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja):

Predlog zakona v 10. členu natančneje, določneje in bolj transparentno opredeljuje ureditev iz drugega odstavka 8. člena veljavnega ZMRS, ki ureja podelitev javnega pooblastila za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja pravni osebi javnega ali zasebnega prava (tako je na primer trenutno pooblaščen zavod Center za mednarodno sodelovanje in razvoj - CMSR).

Skladno s prvim odstavkom lahko vlada na predlog nacionalnega koordinatorja pravnim osebam, ki delujejo na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja, skladno z določbami zakona, ki ureja državno upravo, podeli javno pooblastilo za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja. Glede na veljavno ureditev se uvaja podelitev pooblastila s strani vlade na predlog nacionalnega koordinatorja. V preostalih določbah prvi odstavek ne odstopa od obstoječe ureditve, razen v tem da za določitev časa trajanja tovrstnega pooblastila in naloge njegovega prejemnika napotuje na uredbo, ki ureja izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja.

Drugi odstavek uvaja možnost, da ministrstva, ki imajo v svojih finančnih načrtih predvidena sredstva za mednarodno razvojno sodelovanje (v nadaljevanju: ministrstvo), financirajo programe in projekte mednarodnega razvojnega sodelovanja zadevnih nosilcev javnih pooblastil. V tretjem in četrtem odstavku je opisan postopek za dodelitev teh sredstev. Na podlagi vsebinskih izhodišč, ki jih pripravi ministrstvo, nosilec javnega pooblastila pripravi predlog programa ali projekta. Po njegovi uskladitvi med ministrstvom in nosilcem pooblastila ga slednji sprejme, kar je podlaga za sklenitev pogodbe o financiranju ali sofinanciranju. Za natančnejšo ureditev meril in pogojev financiranja predlog zakona napotuje na uredbo, ki ureja izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja.

Peti odstavek izrecno določa način financiranja nosilca javnega pooblastila in sicer, da se sredstva nosilcu javnega pooblastila zagotavljajo skladno s pogoji, določenimi v pogodbi o financiranju ali sofinanciranju, ki je sklenjena po postopku opisanem v prejšnjih dveh odstavkih.

V šestem odstavku predlog zakona regulira še podaljšanje in razloge za odvzem javnega pooblastila o čemer odloči vlada na predlog nacionalnega koordinatorja.

K 11. členu (dodeljevanje sredstev za izvajanje dvostranskega razvojnega sodelovanja):

Tudi ta člen je novost v glede na veljavni zakon. 11. člen jasno opredeljuje način dodeljevanja sredstev. Prvi odstavek tako ureja dodeljevanje sredstev za izvajanje dvostranskega razvojnega sodelovanja izvajalcem, ki poteka z javnimi razpisi in javnimi pozivi ter s prispevki preko mednarodnih organizacij, skladov, ki jih za posebne namene ustanovijo EU, uveljavljene mednarodne organizacije ali skupina donatorjev in drugih organizacij, ki so upravičene izvajati mednarodno razvojno sodelovanje v skladu s pogoji OECD DAC (pri čemer se za ta sredstva določita namen in ciljna država), ter z drugimi postopki, ki jih predvidevajo zakoni, ki veljajo v Republiki Sloveniji, in urejajo dodeljevanje subvencij, posojil, ipd. Uvaja se tudi možnost neposrednih prispevkov v proračun partnerske države.

Drugi odstavek je uveden zaradi omogočanja višje stopnje povezovanja s partnerskimi državami in omogočanja vključevanja mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije v obstoječe projekte s tujimi izvajalci, ki se že izvajajo v partnerskih državah.

Tretji odstavek spreminja ureditev obstoječega ZMRS, ki dopušča možnost sklenitve neposredne pogodbe z izvajalcem brez javnega razpisa v prvi alineji tretjega odstavka 10. člena. Predlog zakona smiselno omejuje to možnost ter jo opredeljuje bolj konkretno in transparentno, sredstva se v določenih primerih in pod določenimi pogoji lahko dodeljujejo tudi z neposrednimi pogodbami, in sicer za financiranje ali sofinanciranje delovanja in programa dela ustanov, katerih ustanoviteljica oziroma

soustanoviteljica je Republika Slovenija, če je ustanova ustanovljena za opravljanje storitev splošnega pomena na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja ali humanitarne pomoči. Prav tako je sklenitev neposredne pogodbe mogoča v primerih sodelovanja z drugimi izvajalci pri projektih mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki so bili izbrani na javnem razpisu ali po drugem ustreznem postopku, ki ga je izven Republike Slovenije izvedel drug sodelujoči donator. V tem primeru se finančna sredstva nakazuje neposredno končnemu izvajalcu projekta ali drugemu partnerju, ki je odgovoren za upravljanje s celotnim zneskom za izvedbo projekta in v zadnjem primeru tudi za namensko porabo sredstev in poročanje. Sklenitev neposredne pogodbe je mogoča tudi z nosilci javnega pooblastila, t.j. pravnimi osebami, ki delujejo na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja in jim je vlada podelila javno pooblastilo za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, in sicer v času trajanja javnega pooblastila in za naloge kot so določene v javnem pooblastilu. Neposredne pogodbe se lahko sklepa tudi s strateškimi partnerji, izbranimi na podlagi javnega razpisa, v času trajanja strateškega partnerstva in v skladu z določbami javnega razpisa.

Četrty odstavek uvaja možnost dodeljevanja sredstev mednarodnega razvojnega sodelovanja preko javnega poziva. Ker gre pri javnem pozivu za način izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja določba napotuje na uredbo o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja.

Peti odstavek sistemsko ureja možnost predplačil, ki jih sicer ureja vsakoletni zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije. Tako je za sredstva, dodeljena na podlagi javnih razpisov, javnih pozivov, ter neposredno sklenjenih pogodb z ustanovami, nosilci javnih pooblastil ali drugimi partnerji, ne glede na določbe vsakokrat veljavnega zakona, ki ureja izvrševanje proračuna Republike Slovenije, ali zakona, ki ureja javne finance, mogoča izvedba predplačila v višini do 30 % predvidenih pogodbenih obveznosti. Za izvedbo predplačil se smiselno uporabljajo določbe o predplačilih, ki jih vsebuje veljavni zakon, ki ureja izvrševanje proračuna Republike Slovenije in zakon, ki ureja javne finance.

K 12. členu (ustanove):

Gre za eno bistvenih novosti, ki jo prinaša predolg zakona. Namen določbe o financiranju ustanov je načelno urediti to področje v sistemskem zakonu, saj se je tovrstno financiranje doslej urejalo v zakonih o izvrševanju proračunov⁶⁵.

V prvem odstavku je navedeno, da lahko ministrstvo (zlasti nacionalni koordinator, ministrstvo, pristojno za obrambo in tisto, pristojno za zdravje glede na ustanove iz tega člena) financira ustanove, katerih ustanoviteljica ali soustanoviteljica je Republika Slovenija. Pogoji za sklenitev neposredne pogodbe o financiranju oziroma sofinanciranju delovanja in programa dela pa je tudi, da ima ustanova sprejet program dela ter da je ustanovljena za opravljanje storitev splošnega pomena na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči.

Drugi odstavek določa postopek zagotovitve financiranja prej navedenih ustanov. Ministrstvo, ki ustanovo financira najprej pripravi vsebinska izhodišča, na podlagi katerih ustanova pripravi predlog programa dela za področje mednarodnega razvojnega sodelovanja. Po uskladitvi programa med ministrstvom in ustanovo, ga slednja sprejme. Program dela predstavlja podlago za sklenitev pogodbe o financiranju ali sofinanciranju programa njenega dela za področje mednarodnega razvojnega sodelovanja, ministrstvo pa lahko financira delovanje in projekte ustanove na tem področju. Ker gre za enega izmed načinov izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja za določitev natančnejših meril in drugih pogojev financiranja ustanov določba napotuje na uredbo o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja.

⁶⁵ npr. 38. člen Zakona o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2016 in 2017, Ur. l. RS, št. 96/15

Tretji odstavek določa, da se sredstva ustanovi zagotavljajo skladno s pogoji, določenimi v pogodbi o financiranju ali sofinanciranju.

S četrtem odstavkom se omogoča državnim organom ali drugim organom, da skladno z zakonom, ki ureja napotitev oseb v mednarodne civilne misije in mednarodne organizacije, napotijo svojega uslužbenca, za te napotitve pa se uporabljajo določbe prej navedenega zakona. S tem bodo lahko subjekti, ki lahko preko napotitev uresničujejo zunanje politični interes, odslej lahko pod enakimi pogoji napotovali tudi v ustanove iz prvega odstavka 12. člena predloga zakona. Delo napotenih oseb v teh ustanovah bo dodaten prispevek k njihovem delovanju na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči, poleg financiranja ali sofinanciranja, ki ga ureja prej navedeni prvi odstavek.

Skladno s petim odstavkom se pod določenimi pogoji (knjigovodska vrednost nič, izločitev iz uporabe in neuspešnost postopkov razpolaganja na podlagi drugih metod) premično premoženje države in samoupravnih lokalnih skupnosti z neposredno pogodbo brezplačno prenese na ustanove. Za te prenose se uporabljajo določbe zakona, ki ureja stvarno premoženje države in samoupravnih lokalnih skupnosti. Namen te določbe je državi in tudi lokalnim samoupravnim skupnostim, da poleg financiranja ali sofinanciranja ustanov iz prvega odstavka ter napotitev iz petega odstavka tega člena, omogoči prenos odsluženih osnovnih sredstev pod zgoraj navedenimi pogoji (npr. službeni avtomobili, pohištvo, druga oprema), saj opravljajo storitve splošnega pomena na področju mednarodnega razvojnega sodelovanja in humanitarne pomoči.

K 13. členu (pogodba o financiranju):

13. člen ureja pogodbe o financiranju, ki so temeljni način izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja, v bistvenem predlog zakona ne odstopa od obstoječe ureditve same pogodbe o financiranju. Pomembna novost, ki jo uvaja predlog zakona je, da omogoča sklepanje večstranskih pogodb o financiranju. Rešitev je oblikovana predvsem po zgledu Danske, kjer je eden temeljnih načinov mednarodnega razvojnega sodelovanja izvajanje projektov preko skupnih nastopov nevladnih organizacij in akterjev iz zasebnega sektorja.

Druga pomembna novost je da je s predlogom zakona mogoča sklenitev pogodbe o financiranju z izvajalcem, ki je pravna oseba zasebnega prava in lahko deluje tudi profitno. Dodeljena sredstva mora partner sicer porabiti izključno za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, vendar je projekt v katerem jih uporabi lahko tudi profiten. S tem se omogoča večja motivacija zasebnega sektorja pri vključevanju v mednarodno razvojno sodelovanje Republike Slovenije.

Prvi odstavek določa obveznost sklenitve pogodbe o financiranju za dodelitev sredstev in našteva njene obvezne sestavine (podatki o financierju in prejemniku, namen, višino sredstev, okvirni terminski načrt porabe, način nadzora, protikorupcijsko klavzulo, možnost odpovedi financiranja v primeru spremembe v proračunu). Pogodba vsebuje tudi druge določbe, kar sledi iz notranjih aktov in usmeritev proračunskih uporabnikov glede obvezne vsebine pogodb. Poleg obveznih sestavin bodo financierji v pogodbe lahko po potrebi vključili tudi druge določbe glede na okoliščine posameznega primera. Obvezne sestavine so novost predloga zakona, veljavna ureditev jih ne pozna.

Z drugim odstavkom so določene obveznosti izvajalca po pogodbi o financiranju, ki smiselno vključujejo obveznosti iz drugega odstavka 13. člena veljavnega ZMRS. Formulacija upošteva tudi izkušnje iz dosedanjega izvajanja mednarodnega razvojnega sodelovanja. Izvajalec mora sredstva porabiti izključno namensko, sicer jih je dolžan vrniti v proračun skupaj z zakonsko določenimi zamudnimi obrestmi. Porabljati jih mora skladno z načeli ekonomičnosti in učinkovitosti, poročati o razmerah, če bi se lahko upočasnilo ali onemogočilo izvajanje projekta, predložiti poročila o projektu, voditi evidenco in shranjevati dokazila, financierju omogočiti, da kadarkoli preverja izvajanje ter mu

zagotoviti potrebne informacije v zvezi s projektom ter predložiti zunanje revizijsko poročilo, vključno s preverjeno namensko porabo, ki se nanaša na finančna sredstva po pogodbi o financiranju. Novost pri zahtevah je predložitev zunanjega revizijskega poročila, vključno z namensko porabo dodeljenih sredstev, kar bo omogočilo večjo transparentnost mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije in zmanjševalo možnost zlorab dodeljenih sredstev.

Podobno kot dosednji tretji odstavek 13. člena ZMRS, tretji odstavek 13. člena predlaganega zakona določa pogoje za prekinitev financiranja in obveznost izvajalca za vračilo dodeljenih sredstev, skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi ali predčasno odplačilo posojila. V prvi alineji je poleg veljavnega besedila, ki govori o tem, da je izvajalec nepravilno ali neresnično obveščal o okoliščinah in dejstvih, pomembnih za dodelitev sredstev, dodan tudi pogoj, da je tako obveščal tudi o okoliščinah in dejstvih o porabi sredstev, stavek je bil dodan v predlog zakona, ker se je v preteklosti izkazalo, da je pomanjkanje te določbe lahko privedlo do zlorab.

Četrty odstavek prepoveduje prepustitev izvedbe projekta drugemu izvajalcu ter odstop, prenos, zastavitev ali drugo razpolaganje s sredstvi s strani izvajalca, kar ne odstopa od veljavne ureditve.

Peti odstavek določa obveznost pogodbene določbe o vračilu prejetih sredstev skupaj z zakonskimi zamudnimi obrestmi v proračun, če se pri predplačilih naknadno ugotovi, da je bilo izplačilo neupravičeno izvršeno.

K 14. členu (poročanje):

Proračunski uporabniki in druge pravne osebe javnega ali zasebnega prava, ki iz svojih finančnih načrtov namenjajo sredstva za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, morajo nacionalnemu koordinatorju posredovati podatke o realizaciji sredstev po posameznih aktivnostih in sicer najkasneje do konca februarja za preteklo leto. V tem oziru se predlog zakona ne razlikuje od veljavne zakonodaje, z izjemo končnega roka za predložitev podatkov.

Predlog zakona v drugem odstavku vpeljuje dolžnost, da nacionalni koordinator letno poroča vladi o izvajanju programov in projektov, porabi sredstev in oceno uspešnosti uresničevanja ciljev mednarodnega razvojnega sodelovanja za preteklo leto. Vlada nato s poročilom seznani Državni zbor. To pravilo že na zakonski ravni določa demokratični nadzor nad delovanjem slovenskega mednarodnega razvojnega sodelovanja.

K 15. členu (evalvacije):

Po normativih in standardih OECD DAC so evalvacije sistematičen in objektivni vpogled v tekočo ali zaključeno politiko, program ali projekt ter njegovo pripravo, izvedbo in rezultate. Namen je ugotoviti ustreznost in doseganje ciljev ter oceniti uspešnost, učinkovitost, vpliv in trajnost razvojnih dejavnosti. Evalvacija zagotavlja verodostojne in uporabne informacije, ki bi omogočile vključitev spoznanj v postopke odločanja tako na strani prejemnikov kot na strani donatorjev. S sprejetjem Evalvacijske politike mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki jo je Vlada Republike Slovenije sprejela decembra 2014 in Evalvacijskih smernic mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki jih je oktobra 2015 določil minister za zunanje zadeve, so že postavljeni temelji za evalvacijo mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije.

K 16., 17., 18., 19., in 20. členu (prehodne in končne določbe):

Gre za tipične prehodne določbe, ki so namenjene neoviranemu prehodu iz veljavne ureditve v tisto, ki jo uvaja predlog zakona.

Ohranja se veljavnost javnih pooblastil za izvajanje mednarodnega razvojnega sodelovanja, ki so bila podeljena na podlagi veljavnega zakona. Predlog zakona predvideva ohranitev obstoječih pooblastil za največ dve leti, nato je potrebno pričeti s podeljevanjem javnih pooblastil, ki bodo skladna s predlaganim zakonom.

V 7. člen, v zvezi s prvim in četrtem odstavkom 10. člena, četrtem odstavkom 11. člena ter drugim odstavkom 12. člena predloga, predvideva sprejem vladne uredbe o izvajanju mednarodnega razvojnega sodelovanja v roku šestih mesecev po uveljavitvi predmetnega zakona, ki bo natančneje razdelala izvajanje in financiranje mednarodnega razvojnega sodelovanja.

Nadalje je opredeljena standardna določba o uporabi moške spolne slovnične oblike kot nevtralne za moški in ženski spol.

Zadnja dva člena predvidevata prenehanje veljavnega Zakona o mednarodnem razvojnem sodelovanju z uveljavitvijo novega in začetek uveljavitve novega Zakona o mednarodnem razvojnem sodelovanju. Poleg tega predlog izrecno določa nadaljnjo veljavnost Resolucije o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. xx/xx), ki je bila sprejeta na podlagi veljavnega zakona in ostane v veljavi do sprejetja nove resolucije na podlagi četrtega člena predlaganega zakona.